

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 9.7.2013
COM(2013) 512 final

2013/0246 (COD)

Propunere de

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

**privind pachetele de servicii de călătorie și formulele de călătorie asistate, de modificare
a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE și de abrogare a
Directivei 90/314/CEE a Consiliului**

{SWD(2013) 263 final}

{SWD(2013) 264 final}

{SWD(2013) 266 final}

Expunere de motive

1. CONTEXTUL PROPUNERII

1.1. Contextul general

Turismul joacă un rol central în economia Europei de astăzi. Cu aproximativ 1,8 milioane de întreprinderi, dintre care cele mai multe sunt IMM-uri, în care lucrează 5,2 % din forța totală de muncă, sectorul european al turismului este un motor al creșterii economice a UE. Contribuția totală la PIB-ul UE a sectorului european al călătoriilor și turismului, inclusiv a sectoarelor conexe, este de aproximativ 10 %¹.

Adoptarea în 1990 a Directivei 90/314/CEE privind pachetele de servicii pentru călătorii² a conferit drepturi importante călătorilor europeni care achiziționează pachete de vacanță constând în general din servicii de transport al călătorilor și servicii de cazare. O hotărâre a Curții Europene de Justiție din 2002³ a clarificat faptul că noțiunea de „combinație prestabilită” acoperă și serviciile de călătorie grupate de o agenție de turism la solicitarea expresă a clientului, imediat înainte de încheierea unui contract între cele două părți.

Directiva 90/314/CEE garantează faptul că, înainte și după semnarea unui contract de servicii de călătorie, consumatorii primesc informațiile esențiale. Directiva prevede că organizatorii și/sau comercianții cu amănuntul răspund de executarea corespunzătoare a serviciilor de călătorie incluse în pachet, chiar și cazul în care serviciile respective sunt furnizate de către subcontractanți, și stabilește ce se întâmplă în cazul în care intervin modificări ale contractului de servicii de călătorie grupate într-un pachet. Directiva garantează, de asemenea, rambursarea plăților efectuate în avans de călători și repatrierea acestora în cazul insolvenței organizatorului și/sau comerciantului cu amănuntul.

Cu toate acestea, în 1990, structura pieței serviciilor de călătorie era mult mai simplă decât în prezent, iar internetul nu exista. În pofida hotărârii CJUE menționate, rămâne neclar în ce măsură modalitățile moderne de combinare a serviciilor de călătorie sunt reglementate de directivă.

După cum se subliniază în raportul Comisei din 1999⁴ privind punerea în aplicare a directivei, continuă să existe diferențe semnificative între actele normative care transpun directiva, ca urmare a abordării de armonizare minimă prevăzută de aceasta, a marjei largi de apreciere acordate statelor membre, de exemplu în ceea ce privește partea responsabilă (părțile responsabile), și a ambiguităților din textul acesteia.

Modernizarea Directivei 90/314/CEE vine în întâmpinarea solicitărilor colegiitorilor, ale Comitetului Economic și Social European, precum și ale Grupului consultativ european al consumatorilor⁵. O mare parte a întreprinderilor din sector și a asociațiilor consumatorilor au solicitat, la rândul lor, o revizuire a directivei. Revizuirea directivei este menționată expres în

¹ Comunicarea Comisiei „Europa, destinația turistică favorită la nivel mondial – un nou cadru politic pentru turismul european”, COM (2010) 352 final din 30.6.2010.

² Directiva 90/314/CEE a Consiliului din 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite.

³ Cauza Club-Tour C-400/00 din 30 aprilie 2002.

⁴ SEC(1999) 1800 final.

⁵ De exemplu, Concluziile Consiliului adoptate la a 2 255-a reuniune a Consiliului Consumatori din 13 aprilie 2000, Rezoluția Parlamentului European din 16 ianuarie 2002 [2001/2136(INI)], Avizul Comitetului Economic și Social European din 11.5.2011 (JO C 132) și avizele Grupului consultativ european al consumatorilor din 21 aprilie 2010 și din 8 februarie 2013.

Rapoartele privind cetățenia UE⁶, în Agenda consumatorului european⁷ și în Actul privind piața unică II⁸.

1.2. Motivele propunerii

1.2.1. Dezvoltarea conexiunilor la internet și liberalizarea sectorului aerian

În 2011, 73% din gospodăriile UE aveau acces la internet⁹. Aproape două treimi din cetățenii UE folosesc internetul cel puțin o dată pe săptămână, iar peste jumătate din ei, în fiecare zi sau aproape în fiecare zi. Serviciile de călătorie se numără printre produsele cel mai frecvent achiziționate online.

Dezvoltarea vânzărilor online și liberalizarea sectorului aerian au transformat modul în care consumatorii își organizează vacanțele, ceea ce a dus la diversificarea modalităților prin care comercianții îi pot ajuta pe consumatori să își adapteze combinațiile de servicii de călătorie în funcție de nevoile proprii, în special online. Printre comercianții vizați se numără agențiile de turism, operatorii de turism, companiile aeriene, liniile de croazieră etc. În multe state membre este neclar dacă astfel de combinații intră în domeniul de aplicare al directivei și dacă, mai ales în mediul online, comercianții implicați în realizarea acestor combinații răspund de executarea serviciilor respective.

Acest lucru creează incertitudine în rândul comercianților și al consumatorilor.

Un alt rezultat al acestei stări de fapt este și acela că actorii de pe piață care, în prezent, se încadrează în mod explicit în domeniul de aplicare al directivei sunt supuși unor norme diferite și suportă costuri diferite de cele care se aplică persoanelor juridice care nu fac obiectul directivei sau care consideră că nu fac obiectul directivei, în pofida faptului că se află în concurență pentru atragerea acelorași consumatori.

1.2.2. Costurile de conformare inutile și obstacolele în calea comerțului transfrontalier

Unele dintre dispozițiile directivei sunt depășite sau generează sarcini inutile pentru întreprinderi, așa cum este cazul cerințelor în materie de informare pentru broșuri și al includerii călătoriilor de afaceri organizate de un operator specializat.

Fragmentarea legislativă cauzată de numeroasele discrepante existente între legislațiile statelor membre generează costuri suplimentare pentru întreprinderile care doresc să desfășoare activități transfrontaliere.

1.2.3. Prejudicii aduse consumatorilor - norme neclare și depășite

Studiul privind prejudiciile aduse consumatorilor în domeniul pachetelor dinamice¹⁰ a examinat amploarea prejudiciilor personale cauzate anual consumatorilor¹¹ în raport cu formulele de călătorie combinate în cazurile în care aplicabilitatea directivei este incertă. Studiul a arătat că problemele legate de aceste formule de călătorie sunt mai frecvente, iar prejudiciile cauzate sunt mai importante decât în cazul pachetelor tradiționale de servicii, care intră în mod clar în domeniul de aplicare al directivei.

⁶ COM(2010) 603 final și COM(2013) 269 final.

⁷ COM(2012) 225 final.

⁸ COM(2012) 573 final, anexa II.

⁹ Eurostat, *Data in focus* (Raport specific), 66/2011.

¹⁰ http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/study_consumer_detriment.pdf

¹¹ Prejudiciul consumatorului este definit ca reprezentând consecințele negative pe care consumatorii individuali le suferă în raport cu anumiți indicatori de referință, cum ar fi așteptările rezonabile. Acesta sunt, în principal, consecințele suferite de consumatorii care au o experiență negativă, care înglobează prejudiciul pecuniar și nepecuniar, inclusiv timpul pierdut.

Într-o anumită măsură, consumatorii care achiziționează pachete de călătorie prestabilite tradiționale suferă, de asemenea, prejudicii, deoarece unele dispoziții ale directivei sunt depășite, neclare sau prezintă lacune, de exemplu nu este prevăzut dreptul consumatorilor de a anula pachetul înaintea plecării.

1.3. Obiectivele propunerii

În conformitate cu articolul 114 din tratat, obiectivul general al propunerii revizuite este de a consolida funcționarea pieței interne și de a asigura un nivel ridicat de protecție a consumatorilor prin apropierea dispozițiilor privind pachetele de servicii de călătorie și alte combinații de servicii de călătorie.

Propunerea urmărește asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru operatori, înlăturarea obstacolelor juridice din calea comerțului transfrontalier și reducerea costurilor de conformare care revin întreprinderilor.

În același timp, propunerea urmărește asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor și reducerea prejudiciilor care pot fi aduse acestora, clarificând care sunt combinațiile de servicii de călătorie protejate prin normele UE în domeniul pachetelor de servicii de călătorie și înlocuind dispozițiile neclare sau depășite. Propunerea cuprinde norme obligatorii pentru protecția călătorilor, de la care statele membre sau comercianții nu pot deroga în detrimentul consumatorilor.

1.4. Coerența cu alte politici și obiective ale Uniunii

În ultimul deceniu, Comisia a realizat o revizuire amplă a acquis-ului în domeniul protecției consumatorilor, în urma acestui proces fiind adoptate Directiva 2008/122/CE privind contractele având ca obiect dreptul de folosință a bunurilor pe durată limitată și Directiva 2011/83/UE privind drepturile consumatorilor. Revizuirea Directivei 90/314/CEE se înscrie în același proces.

Propunerea este complementară legislației UE în vigoare, în special Directivei privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (1993/13/CEE), Directivei privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor (2005/29/CE), regulamentelor în domeniul drepturilor pasagerilor [Regulamentele (CE) nr. 261/2004, (CE) nr. 1371/2007, (CE) nr. 1177/2010 și (CE) nr. 181/2011], precum și Directivelor 2000/31/CE privind comerțul electronic și 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne.

De asemenea, propunerea este complementară Regulamentului (CE) nr. 593/2008 (Roma I) privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale și Regulamentului (CE) nr. 44/2001 (Bruxelles I) privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială.

2. REZULTATELE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRII IMPACTULUI

2.1. Consultarea părților interesate

În 2008, în cadrul unei consultări publice cu privire la documentul său de lucru din 2007, Comisia a primit peste 80 de contribuții din partea părților interesate din sector, a asociațiilor consumatorilor, a avocaților, a cadrelor universitare, precum și din partea a 14 state membre. În ianuarie 2009, Comisia a lansat studiul privind prejudiciile aduse consumatorilor, care a vizat 17 țări din UE și s-a bazat pe interviuri cu un eșantion de 500 de consumatori.

A doua consultare publică a fost organizată în octombrie 2009 și a constatat în cinci chestionare online adresate consumatorilor, asociațiilor consumatorilor, întreprinderilor, asociațiilor

profesionale și statelor membre/autorităților publice; conform rezultatelor, 89 % din autoritățile publice, 70 % din asociațiile profesionale, 64 % din întreprinderi și 96 % din asociațiile consumatorilor au susținut revizuirea directivei.

În cadrul unui seminar destinat statelor membre, care a avut loc la 27 octombrie 2009, s-au discutat o serie de probleme specifice și opțiuni de politică. Un subgrup al Grupului consultativ european al consumatorilor (ECCG) a adoptat un aviz în acest sens la 21 aprilie 2010.

La 22 aprilie 2010, în cadrul unui seminar al părților interesate, s-a discutat impactul opțiunilor de politică identificate. În perioada septembrie 2009-octombrie 2010, s-au desfășurat peste 15 interviuri cu reprezentanți importanți din acest sector.

În martie 2012, Comisia a contractat un studiu care să testeze opțiunea introducerii unei etichete „pachet de servicii de călătorie” și comportamentul consumatorilor la achiziționarea așa-numitelor „pachete dinamice”. În iunie 2012, Comisia a organizat un seminar adresat statelor membre și o conferință a părților interesate pentru a continua discuțiile legate de procesul de revizuire. La 8 februarie 2013, ECCG a solicitat din nou o revizuire a directivei.

2.2. Evaluarea impactului

Evaluarea impactului a analizat opt opțiuni de politică, precum și anumite subopțiuni.

Opțiunea 1- Menținerea statu-quo-ului, adică menținerea directivei în forma sa actuală

Opțiunea 2 – Orientări, adică menținerea directivei în forma sa actuală și elaborarea unor linii directoare, care să includă hotărârile CJUE și clarificări cu privire la domeniul de aplicare al acesteia și la răspunderea părților

Opțiunea 3 – Eticheta „pachet de servicii de călătorie” și/sau obligația comercianților care vând formule de călătorie asistate de a preciza că serviciile în cauză nu constituie un pachet (opțiuni suplimentare)

Subopțiunea A – Introducerea unei etichete „pachet de servicii de călătorie” – un marcaj obligatoriu care să fie prezentat consumatorilor la achiziționarea unui pachet

Subopțiunea B – Introducerea unei obligații în sarcina comercianților care propun formule de călătorie combinate care nu constituie pachete de a clarifica faptul că nu vând pachete

Opțiunea 4 – Abrogarea directivei și autoreglementarea de către sector

Opțiunea 5 – Modernizarea directivei și introducerea în domeniul de aplicare al acesteia a pachetelor achiziționate de la un comerciant unic

Opțiunea 5 implică o revizuire legislativă care ar păstra structura de bază a directivei actuale, clarificând domeniul de aplicare al acesteia prin includerea expresă a pachetelor achiziționate de la un comerciant unic și revizuirea câteva dispoziții ale acesteia. Directiva revizuită s-ar aplica serviciilor de călătorie care sunt combinate pentru aceeași călătorie sau vacanță pe un singur site internet sau la o singură agenție de turism tradițională.

Opțiunea 6 – O abordare diferențiată – modernizarea directivei și includerea în domeniul său de aplicare atât a pachetelor achiziționate de la un comerciant unic, cât și a pachetelor achiziționate de la mai mulți comercianți, cu aplicarea unui regim mai puțin strict pentru formulele de călătorie asistate achiziționate de la mai mulți comercianți

Această opțiune corespunde opțiunii 5, la care se adaugă o extindere diferențiată a domeniului de aplicare al directivei, menită să includă:

- *pachetele* achiziționate de la mai mulți comercianți, adică combinațiile de servicii de călătorie realizate prin intermediul mai multor comercianți, care prezintă anumite

caracteristici asociate pachetelor și care ar fi supuse aceluiasi regim ca și alte pachete (inclusiv răspunderea totală pentru executarea corespunzătoare a obligațiilor contractuale și obligația de a asigura protecție în caz de insolvabilitate);

- *formulele de călătorie asistate* achiziționate de la mai mulți comercianți, adică acele combinații de servicii de călătorie care nu prezintă caracteristicile tipice ale pachetelor, și care, din acest motiv, sunt mai puțin susceptibile să îi inducă în eroare pe consumatori. Acestea ar urma să fie supuse unui regim mai puțin strict, constând în asigurarea protecției în caz de insolvabilitate și în obligația de a preciza în mod clar și vizibil faptul că fiecare furnizor individual de servicii răspunde de executarea corespunzătoare a serviciilor.

Opțiunea 7- Modernizarea directivei și introducerea în domeniul său de aplicare atât a pachetelor achiziționate de la un comerciant unic, cât și a celor achiziționate de la mai mulți comercianți

Această opțiune include opțiunile 5 și 6, supunând totodată toate formulele de călătorie asistate achiziționate de la mai mulți comercianți acelorași obligații ca cele aplicabile pachetelor

Opțiunea 8 – „O directivă privind serviciile de călătorie”

Această opțiune include opțiunea 7, la care se adaugă extinderea domeniului de aplicare al directivei la serviciile de călătorie de sine-stătătoare, de exemplu închirierea unui autoturism, cazarea sau zborurile; aceasta implică în principiu aplicarea acelorași norme tuturor serviciilor de călătorie, indiferent dacă fac parte sau nu dintr-un pachet de servicii.

Concluzia evaluării impactului este că problemele identificate vor fi soluționate cel mai bine prin adoptarea opțiunii 6, pe care se bazează prezenta propunere.

3. ELEMENTELE JURIDICE ALE PROPUNERII

3.1. Rezumatul acțiunii propuse

Propunerea de directivă va clarifica și va moderniza sfera de acoperire a protecției călătorilor în cazul achiziționării unor combinații de servicii de călătorie pentru aceeași călătorie sau vacanță, prin includerea în domeniul său de aplicare a mai multor forme de pachete de călătorie online și de formule de călătorie asistate.

Propunerea va asigura o mai bună informare a călătorilor cu privire la serviciile pe care le cumpără, punându-le la dispoziție măsuri reparatorii mai accesibile în cazul în care apar probleme.

În același timp, reducând fragmentarea legislativă și consolidând recunoașterea reciprocă a protecției în caz de insolvabilitate, propunerea va reduce obstacolele din calea comerțului transfrontalier, precum și costurile de conformare suportate de comercianții care doresc să desfășoare activități transfrontaliere, asigurând condiții de concurență echitabile pe piața serviciilor de călătorie.

3.2. Temeiul juridic

Prezenta propunere se întemeiază pe articolul 114 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Propunerea formulează norme în mare măsură uniforme în domeniul pachetelor de servicii de călătorie și al formulelor de călătorie asistate din Uniune, oferind comercianților și călătorilor siguranță cu privire la conținutul drepturilor și obligațiilor lor, indiferent de legea națională aplicabilă contractului, înlăturând astfel costurile inutile legate de tranzacțiile transfrontaliere și oferind consumatorilor o gamă mai largă de opțiuni.

În conformitate cu articolul 114 alineatul (3) TFUE, propunerea garantează un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, menținându-l sau îmbunătățindu-l pe cel prevăzut de Directiva 90/314/CEE.

3.3. Principiul subsidiarității

Propunerea respectă principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE).

Obiectivul de îmbunătățire a funcționării pieței interne prin eliminarea diferențelor dintre legislațiile statelor membre și de îmbunătățire a accesului consumatorilor la serviciile din alte state membre nu poate fi realizat într-o măsură suficientă de statele membre acționând în mod necoordonat.

De aceea, Uniunea este cea mai în măsură să ofere un răspuns la problemele identificate prin adoptarea unei măsuri legislative care să apropie dispozițiile naționale.

3.4. Principiul proporționalității

Propunerea respectă principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din TUE.

Ca și Directiva 90/314/CEE, prezenta propunere nu acoperă toate aspectele legislației care reglementează călătoriile, ci numai anumite aspecte ale pachetelor și ale altor combinații de servicii de călătorie, în cazul cărora se consideră necesară o acțiune coordonată din partea Uniunii. De exemplu, propunerea nu interferează cu dispozițiile naționale generale în materie de contracte sau cu regimurile de autorizare și de acordare a licențelor.

Potrivit evaluării impactului, măsurile neobligatorii, precum recomandările, orientările sau autoreglementarea, nu pot asigura realizarea obiectivelor de mai sus.

O directivă asigură un set coerent de drepturi și obligații, permițând în același timp statelor membre să integreze aceste norme în propriul drept național al contractelor.

Mai mult, directiva va permite statelor membre să pună în aplicare cele mai potrivite măsuri de asigurare a respectării legislației, precum și sancțiunile necesare pentru cazurile de încălcare a dispozițiilor sale. Propunerea dă statelor membre posibilitatea de a impune dispoziții mai stricte în anumite domenii.

3.5. Impactul asupra drepturilor fundamentale

În conformitate cu Strategia pentru punerea în aplicare efectivă a Cartei drepturilor fundamentale de către Uniunea Europeană¹², Comisia s-a asigurat că propunerea respectă drepturile enunțate în cartă și că promovează aplicarea acestora. Astfel, propunerea respectă libertatea de a desfășura o activitate comercială prevăzută la articolul 16 din Cartă, asigurând în același timp un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, în conformitate cu articolul 38 din cartă.

3.6. Clauza de revizuire

Propunerea prevede obligația Comisiei de a prezenta un raport cu privire la aplicarea directivei cel târziu în termen de cinci ani de la intrarea în vigoare a acesteia și să îl transmită Parlamentului European și Consiliului, însoțit, după caz, de propunerile legislative care se impun.

¹² Comunicarea Comisiei COM(2010) 573 din 19.10.2010.

3.7. Spațiul Economic European

Directiva propusă se referă la o problemă relevantă pentru Spațiul Economic European și, prin urmare, ar trebui extinsă la acesta.

3.8. Documente explicative

Având în vedere complexitate propunerii și modalitățile diferite prin care statele membre au transpus Directiva 90/314/CEE, Comisia consideră justificată transmiterea documentelor care explică relația dintre elementele componente ale prezentei directive și elementele corespunzătoare din instrumentele de transpunere naționale.

4. EXPLICAREA PROPUNERII

Propunerea cuprinde 29 de articole și două anexe (un tabel în care se prezintă corespondența dintre articolele Directivei 90/314/CEE și articolele din prezenta propunere și fișa financiară legislativă).

4.1. Obiect, domeniu de aplicare și definiții (articolele 1-3)

Articolul 1 prezintă obiectul directivei. Împreună cu definițiile termenilor „pachet” și „formulă de călătorie asistată” de la articolul 3, articolul 2 definește domeniul de aplicare al directivei, ținând cont de modalitățile diferite în care pot fi combinate serviciile de călătorie.

Pe baza modului în care serviciile de călătorie sunt prezentate călătorilor, combinațiile care îndeplinesc oricare din criteriile alternative prevăzute la articolul 3 alineatul (2) vor fi considerate ca fiind pachete, cu consecințele juridice care decurg din aceasta în ceea ce privește cerințele de informare, răspunderea și protecția în caz de insolabilitate.

Combinațiile în cadrul cărora, prin procese de rezervare legate, comercianții cu amănuntul facilitează achiziționarea unor servicii de călătorie suplimentare, în mod personalizat, sau în cadrul cărora călătorul încheie contracte cu furnizori individuali de servicii, iar caracteristicile definitorii ale unui pachet, cum ar fi aplicarea unui preț forfetar sau total, lipsesc, sunt definite ca „formule de călătorie asistate”. Comercianții cu amănuntul a căror activitate constă în facilitarea achiziționării de „formule de călătorie asistate” au obligația de a explica în mod clar călătorilor faptul că răspunderea pentru executarea serviciilor de călătorie respective revine exclusiv furnizorilor individuali de servicii. În plus, în vederea oferirii unui grad suplimentar de protecție la nivelul Uniunii în raport cu protecția garantată de aplicarea normelor privind drepturile pasagerilor sau de acquis-ul general în materie de protecție a consumatorilor, inclusiv pentru călătorii care cumpără mai mult de un singur serviciu de călătorie prin intermediul comercianților cu amănuntul, este necesar să se prevadă obligația acestora din urmă de a asigura, în caz de proprie insolabilitate sau de insolabilitate a oricăruia dintre furnizorii de servicii, rambursarea plăților efectuate în avans de călători și, dacă este cazul, repatrierea acestora.

Întrucât nu se justifică acordarea aceluiași nivel de protecție persoanelor care călătoresc în scop profesional și ale căror rezervări de călătorie sunt făcute în baza unui contract-cadru încheiat între angajatorii lor și operatori specializați care oferă, în contextul relațiilor între întreprinderi, un nivel de protecție similar celui rezultat din aplicarea prezentei directive (așa-numitele „călătorii de afaceri organizate de un operator specializat”), astfel de formule de călătorie sunt excluse din domeniul de aplicare al directivei.

Alte limitări ale domeniului de aplicare sunt menținute, inclusiv în ceea ce privește așa-numitele „pachete organizate ocazional”.

Pe lângă „pachetele de servicii de călătorie” și „formulele de călătorie asistate”, articolul 3 definește și alți termeni-cheie ai directivei, printre care se numără „călător”, „organizator”, „comerciant cu amănuntul” și „circumstanțe inevitabile și extraordinare”. „Organizatorul” este definit ca un comerciant care combină și vinde sau oferă spre vânzare pachete de servicii de călătorie, fie direct, fie prin intermediul unui alt comerciant sau împreună cu acesta. Organizatorii răspund pentru executarea serviciilor incluse în pachet (articolele 11 și 12), pentru acordarea de asistență călătorilor (articolul 14) și pentru protecția în caz de insolvență (articolul 15). Răspunderea pentru furnizarea informațiilor precontractuale (articolul 4) revine atât comercianților cu amănuntul, cât și organizatorilor. Comercianții cu amănuntul răspund pentru erorile de rezervare (articolul 19), iar comercianții cu amănuntul care facilitează achiziționarea de formule de călătorie asistate sunt obligați să răspundă pentru protecția în caz de insolvență (articolul 15).

4.2. Obligațiile de informare, încheierea și conținutul contractului de servicii de călătorie grupate într-un pachet (articolele 4-6)

Articolul 4 enumeră informațiile precontractuale specifice pe care organizatorii și, după caz, comercianții cu amănuntul trebuie să le furnizeze călătorilor care doresc să achiziționeze un pachet. Aceste cerințe se aplică în plus față de cerințele de informare care decurg din alte directive și regulamente aplicabile.

Articolul 5 reglementează încheierea contractului de servicii de călătorie grupate într-un pachet.

Articolul 6 cuprinde dispoziții cu privire la conținutul și la prezentarea contractului sau la confirmarea acestuia, precum și cu privire la documentele și informațiile care trebuie furnizate înainte de începerea derulării pachetului.

4.3. Modificarea contractului înainte de începerea derulării pachetului (articolele 7-10)

Ca și articolul 4 alineatul (3) din Directiva 90/314/CEE, articolul 7 stabilește condițiile în care călătorul își poate exercita dreptul de a ceda pachetul unei alte persoane.

Pornind de la principiul potrivit căruia prețurile convenite sunt obligatorii, articolul 8 stabilește reguli privind posibilitatea modificării prețurilor și privind consecințele unei astfel de modificări, având în vedere faptul că acest tip de contracte de servicii de călătorie grupate într-un pachet se încheie adesea cu mult timp înainte. Aceste reguli se bazează pe aceleași principii ca cele care stau la baza articolului 4 alineatele (4)-(6) din Directiva 90/314/CEE.

Articolul 8 alineatul (2) menține dreptul de a impune creșteri de preț legate de fluctuațiile costului combustibilului, ale taxelor și ale ratelor de schimb valutar, însă, în comparație cu Directiva 90/314/CEE, aduce clarificări cu privire la condițiile de aplicare a acestora. Dacă un organizator își rezervă dreptul de a mări prețul, în temeiul prezentei directive acesta are, de asemenea, obligația de a acorda reduceri de preț călătorilor. Prețurile nu pot fi mărite cu mai mult de 10 % din prețul pachetului.

În ceea ce privește alte modificări decât cele legate de preț, sunt stabilite reguli diferite pentru modificările neimportante [articolul 9 alineatul (1)] și cele importante [articolul 9 alineatele (2) și (3)].

În comparație cu Directiva 90/314/CEE, articolul 10 conține drepturi suplimentare de reziliere a contractului pe care călătorii le pot exercita înainte de începerea derulării pachetului. Dreptul călătorilor de a rezilia contractul în schimbul unei despăgubiri adecvate [articolul 10 alineatul (1)] corespunde normelor și practicilor întâlnite în statele membre. Articolul 10

alineatul (2) conferă călătorilor dreptul de a rezilia contractul fără plata unei despăgubiri în cazul unor circumstanțe inevitabile și extraordinare.

4.4. Executarea serviciilor incluse în pachet (articolele 11-14)

Aceste articole conțin norme privind răspunderea organizatorului pentru executarea serviciilor incluse în pachet (articolele 11-13) și obligația de a acorda asistență călătorilor (articolul 14).

Spre deosebire de Directiva nr. 90/314/CEE, numai organizatorul răspunde pentru executarea serviciilor incluse în pachet. Motivul este acela de a evita duplicarea costurilor și a litigiilor. În același timp, normele uniforme referitoare la răspundere vor facilita încheierea de tranzacții transfrontaliere de către organizatori și comercianți cu amănuntul.

Articolele 11 și 12 stabilesc măsurile reparatorii aflate la dispoziția călătorului în caz de neconformitate, inclusiv în situația neexecutării serviciilor sau a executării necorespunzătoare a acestora. Normele respective se bazează pe aceleași principii ca și articolele 5 și 6 din Directiva 90/314/CEE, însă sunt prezentate într-un mod mai sistematic, oferind unele clarificări și completând anumite lacune.

Articolul 11 prevede obligațiile de a remedia neconformitatea și de a oferi modalități alternative corespunzătoare pentru continuarea derulării pachetului, în situația în care o parte semnificativă a serviciilor nu pot fi furnizate conform clauzelor contractuale. Se clarifică faptul că cea de a doua obligație menționată se aplică și în cazul în care nu se asigură întoarcerea călătorului la locul de plecare în conformitate cu clauzele contractuale. Cu toate acestea, în cazurile în care este imposibil să se asigure întoarcerea în timp util a călătorului din cauza unor circumstanțe inevitabile și extraordinare, obligația organizatorului de a suporta costurile pentru continuarea șederii este limitată la 100 EUR/noapte și la trei nopți/persoană, în conformitate cu propunerea de modificare a Regulamentului (CE) nr. 261/2004.

Articolul 12 conține dispoziții privind reducerile de preț legate de situațiile de neconformitate și de oferirea unor modalități alternative care duc la scăderea calității pachetului, precum și dispoziții privind despăgubirile. În conformitate cu hotărârea Curții în cauza C-168/00 Simone Leitner, alineatul (2) clarifică faptul că trebuie să se acorde despăgubiri și pentru prejudiciile morale. Alineatul (4) reglementează raportul dintre despăgubirile prevăzute de prezenta directivă și despăgubirile bazate pe alte temeuri juridice.

Deoarece pentru mulți călători, primul punct de contact este comerciantul cu amănuntul prin intermediul căruia au rezervat pachetul, articolul 13 prevede că aceștia pot adresa mesaje, plângeri sau cereri și comerciantului cu amănuntul, primirea unor astfel de notificări fiind decisivă pentru respectarea oricăror termene-limită sau termene de prescripție.

Potrivit articolul 14, organizatorii au obligația de a acorda asistență călătorilor aflați în dificultate.

4.5. Protecția în caz de insolvabilitate (articolele 15 și 16)

Directiva 90/314/CEE a instituit obligația generală ca „organizatorul și/sau comerciantul cu amănuntul” să ofere protecție în caz de insolvabilitate, pentru a asigura repatrierea pasagerilor și rambursarea sumelor achitate în avans, în eventualitatea insolvabilității. Ca urmare a diferitelor soluții juridice adoptate de statele membre, acest lucru a condus adesea la multiplicarea costurilor suportate de organizatori și de comercianții cu amănuntul. Conform articolului 15 din prezenta propunere, numai organizatorii de pachete de servicii de călătorie și comercianții cu amănuntul care facilitează achiziționarea de „formule de călătorie asistate” sunt supuși acestei obligații. Totodată, acest articol stabilește criterii mai specifice privind eficacitatea și sfera protecției necesare.

Pentru facilitarea operațiunilor transfrontaliere, articolul 16 alineatul (1) prevede în mod explicit recunoașterea reciprocă a protecției în caz de insolabilitate prevăzute de legislația statului membru de stabilire al organizatorului/comerciantului cu amănuntul în cauză. Pentru a asigura cooperarea administrativă, articolul 16 impune statelor membre obligația de a desemna puncte de contact centrale.

4.6. Cerințele în materie de informare în cazul formulelor de călătorie asistate (articolul 17)

Pentru a conferi părților securitate juridică și transparență, comercianții cu amănuntul care oferă formule de călătorie asistate trebuie să explice într-un mod clar și bine evidențiat călătorilor interesați de astfel de formule că doar furnizorii în cauză sunt responsabili de executarea serviciilor și că nu vor beneficia de niciunul dintre drepturile acordate în temeiul legislației Uniunii călătorilor care au optat pentru pachete de călătorie, cu excepția dreptului la rambursarea plăților în avans și, dacă este necesar, a repatrierii în cazul în care comerciantul cu amănuntul sau oricare dintre furnizorii de servicii devine insolubil.

4.7. Dispoziții generale (articolele 18-26)

Articolul 18 conține reguli specifice pentru pachetele în cazul cărora organizatorul este stabilit în afara SEE.

Conform articolului 19, comercianții cu amănuntul implicați în rezervarea pachetelor și a formulelor de călătorie asistate răspund pentru erorile de rezervare.

Articolul 20 precizează faptul că directiva nu afectează dreptul organizatorului de a pretinde despăgubiri de la terți.

Articolul 21 confirmă caracterul imperativ al directivei.

Articolul 22 privind asigurarea respectării prevederilor directivei reprezintă o dispoziție standard în acquis-ul din domeniul protecției consumatorilor.

Articolul 23 este o dispoziție standard privind sancțiunile pentru încălcarea prevederilor naționale care transpun directiva. Dispoziții similare sunt cuprinse în Directiva privind drepturile consumatorilor (2011/83/UE) și în Directiva privind practicile comerciale neloiale (2005/29/CE).

Articolul 24 instituie obligația Comisiei de a transmite Parlamentului European și Consiliului un raport privind aplicarea directivei.

Articolul 25 alineatul (2) modifică Directiva 2011/83 privind drepturile consumatorilor pentru a garanta aplicarea deplină a acestei directive în cazul formulelor de călătorie asistate, precum și faptul că anumite drepturi generale ale consumatorilor prevăzute de aceasta se aplică și pachetelor.

4.8. Dispoziții finale (articolele 27 - 29)

Articolul 26 abrogă Directiva 90/314/CEE. Articolul 27 reprezintă o dispoziție standard privind transpunerea, stabilind în acest scop un termen-limită de 18 luni. Articolele 28 și 29 sunt dispoziții standard.

5. IMPLICAȚIILE BUGETARE

Propunerea are implicații bugetare foarte limitate. Singurele costuri operaționale sunt legate de pregătirea raportului privind aplicarea prezentei directive și acoperă activitatea de pregătire a acestuia desfășurată de un contractant extern, respectiv credite operaționale în valoare de 0,2 milioane EUR în cadrul programului „Drepturi și cetățenie”, precum și cheltuieli

administrative de aproximativ 0,184 milioane EUR pe o perioadă de șapte ani după adoptarea propunerii. Aceste cheltuieli vor fi suportate prin redistribuire internă și nu vor antrena o creștere a fondurilor.

Propunere de

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

privind pachetele de servicii de călătorie și formulele de călătorie asistate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,
având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 114,
având în vedere propunerea Comisiei Europene,
după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,
având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European¹³,
având în vedere avizul Comitetului Regiunilor¹⁴,
hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară,
întrucât:

- (1) Directiva 90/314/CEE a Consiliului din 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite¹⁵ stabilește o serie de drepturi importante ale consumatorilor în legătură cu pachetele de servicii de călătorie, în special în ceea ce privește cerințele în materie de informare, răspunderea comercianților pentru executarea serviciilor incluse în pachet și protecția în caz de insolvență a organizatorului sau a comerciantului cu amănuntul. Cu toate acestea, este necesară adaptarea cadrului legislativ la evoluțiile pieței pentru a asigura adecvarea acestuia la specificul pieței interne, pentru a elimina ambiguitățile și a remedia lacunele legislative.
- (2) Turismul joacă un rol important în economiile Uniunii, iar pachetele de servicii de călătorie reprezintă o proporție semnificativă din această piață. Piața serviciilor de călătorie a suferit transformări majore de la adoptarea Directivei 90/314/CEE. Pe lângă lanțurile de distribuție tradiționale, internetul a devenit un mediu din ce în ce mai important pentru oferirea de servicii de călătorie. În prezent, serviciile de călătorie sunt combinate nu numai sub forma pachetelor prestabilite tradiționale, ci și, adesea, într-un mod personalizat. Multe dintre aceste produse de călătorie se încadrează fie într-o zonă juridică gri, fie nu sunt în mod expres reglementate de Directiva 90/314/CEE. Prezenta directivă își propune să adapteze sfera de acoperire a protecției la aceste evoluții și să sporească transparența și nivelul de securitate juridică în beneficiul călătorilor și al comercianților.
- (3) În conformitate cu articolul 169 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (tratatul), Uniunea contribuie la atingerea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor prin măsurile pe care le adoptă în temeiul articolului 114 din tratat.

¹³ JO C , , p. .

¹⁴ JO C , , p. .

¹⁵ JO L 158, 23.6.1990, p. 59.

- (4) Directiva 90/314/CEE lasă statelor membre o marjă largă de apreciere în ceea ce privește transpunerea, ceea ce explică existența unor divergențe importante între legislația în materie din statele membre. Fragmentarea juridică presupune costuri mai mari pentru întreprinderi și constituie un obstacol pentru cei care vor să își desfășoare activitatea și în afara frontierelor naționale, limitând astfel opțiunile consumatorilor.
- (5) În conformitate cu articolul 26 alineatul (2) din tratat, piața internă cuprinde un spațiu fără frontiere interne, în care sunt garantate libera circulație a mărfurilor și a serviciilor, precum și libertatea de stabilire. Armonizarea anumitor aspecte ale contractelor de servicii de călătorie grupate într-un pachet și la formulele de călătorie asistate este necesară pentru crearea unei veritabile piețe interne a consumatorilor în acest domeniu, prin identificarea unui echilibru corect între un nivel ridicat de protecție a consumatorilor și competitivitatea întreprinderilor.
- (6) La ora actuală, potențialul transfrontalier al pieței pachetelor de servicii de călătorie din Uniune nu este valorificat la maximum. Disparitățile dintre normele care îi protejează pe călători existente în diferite state membre reprezintă un factor care îi descurajează pe călătorii dintr-un stat membru să achiziționeze pachete de servicii de călătorie și formule de călătorie asistate dintr-un alt stat membru și, în mod similar, pe organizatorii și comercianții cu amănuntul dintr-un stat membru să vândă serviciile respective într-un alt stat membru. Pentru a permite consumatorilor și întreprinderilor să beneficieze pe deplin de avantajele pieței interne, asigurând în același timp un nivel ridicat de protecție a consumatorilor în întreaga Uniune, se impune o apropiere mai accentuată a legislațiilor statelor membre în ceea ce privește pachetele de călătorie și formulele de călătorie asistate.
- (7) Majoritatea călătorilor care achiziționează pachete sunt consumatori în sensul legislației UE în domeniul protecției consumatorilor. În același timp, nu este întotdeauna ușor să se facă deosebirea între consumatori și reprezentanți ai întreprinderilor mici sau membri ai profesiunilor liberale care rezervă călătorii în legătură cu activitatea lor comercială sau profesională, prin aceleași canale de rezervare ca și consumatorii. Acești călători necesită adesea un nivel similar de protecție. Spre deosebire de aceștia, societățile sau organizațiile mai mari fac adeseori rezervările de călătorie pentru angajații lor pe baza unui contract-cadru încheiat cu societăți specializate în organizarea deplasărilor pentru persoanele care călătoresc în scop profesional. Acest din urmă tip de formulă de călătorie nu necesită nivelul de protecție prevăzut pentru consumatori. În consecință, prezenta directivă ar trebui să se aplice persoanelor care călătoresc în scop profesional numai în măsura în care acestea nu fac rezervări de călătorie în baza unui contract-cadru. Pentru a evita confuziile cu privire la definiția termenului „consumator” din alte directive privind protecția consumatorilor, persoanele protejate în temeiul prezentei directive ar trebui denumite „călători”.
- (8) Întrucât serviciile de călătorie pot fi combinate în multe feluri, este oportun să fie considerate drept pachete toate combinațiile de servicii de călătorie care prezintă caracteristicile pe care călătorii le asociază în mod tipic pachetelor, în special faptul că servicii de călătorie distincte sunt grupate într-un singur produs de călătorie, organizatorul asumându-și răspunderea pentru executarea corespunzătoare a serviciilor din cadrul acestuia. În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene¹⁶, nu ar trebui să aibă importanță dacă serviciile de călătorie sunt grupate

¹⁶

A se vedea Hotărârea Curții în cauza C-400/00 Club Tour, Viagens e Turismo SA/Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido și Club Med Viagens Ld, Rec. 2002, p. I-04051.

înainte de a lua contact cu respectivul călător, la cererea acestuia ori conform selecției sale. Aceleași principii ar trebui să se aplice indiferent dacă rezervarea este făcută prin intermediul unei agenții de turism tradiționale sau online.

- (9) Din rațiuni de transparență, ar trebui să se facă deosebirea dintre pachete și formulele de călătorie asistate, în cazul cărora consilieri online sau din agenții de turism îi ajută pe călători să combine servicii de călătorie și să încheie contracte cu diferiți furnizori de servicii de călătorie, inclusiv prin procese de rezervare legate; formulele de călătorie asistate nu prezintă caracteristicile aferente pachetelor și nu ar fi adecvat să li se aplice toate obligațiile corespunzătoare pachetelor.
- (10) În lumina evoluțiilor pieței, ar trebui ca definiția pachetelor să fie completată pe baza unor criterii obiective alternative care să se refere în principal la modul în care serviciile de călătorie sunt prezentate sau achiziționate și la aspectele cu privire la care călătorii se pot aștepta în mod rezonabil să fie protejați de directivă. De exemplu, dacă se achiziționează mai multe servicii de călătorie pentru aceeași excursie sau vacanță printr-un singur proces de rezervare și de la un singur punct de vânzare sau dacă serviciile sunt propuse sau facturate la un preț forfetar ori total. Ar trebui să se considere că serviciile de călătorie sunt achiziționate printr-un singur proces de rezervare dacă acestea au fost selectate înainte ca respectivul călător să își fi dat acordul cu privire la plată.
- (11) Totodată, formulele de călătorie asistate ar trebui deosebite de serviciile de călătorie pentru care călătorii fac rezervări în mod independent și adesea în momente diferite, chiar dacă rezervările respective sunt pentru aceeași călătorie sau vacanță. Formulele de călătorie asistate ar trebui, de asemenea, deosebite de linkurile prin care călătorii sunt doar informați, la modul general, cu privire la alte servicii de călătorie, de exemplu, atunci când un hotel sau organizatorul unui eveniment include pe site-ul său internet o listă a tuturor operatorilor care oferă servicii de transport către locul unde este situat hotelul sau către locul de desfășurare a evenimentului, independent de orice rezervare sau în cazul în care sunt folosite fișiere cookie sau metadata pentru a plasa reclame pe site-urile internet.
- (12) Achiziționarea unui serviciu de călătorie cu avionul în mod izolat, cu titlul de serviciu de călătorie unic, nu constituie nici un pachet, nici o formulă de călătorie asistată.
- (13) Ar trebui stabilite norme specifice atât pentru comercianții cu amănuntul din agențiile de turism, cât și pentru cei online care îi ajută pe călători, cu ocazia unei singure vizite sau a unui singur contact cu punctul lor de vânzare, să încheie contracte separate cu furnizori de servicii individuali, dar și pentru comercianții cu amănuntul online, care, prin procese de rezervare online asistate, facilitează achiziționarea unor servicii de călătorie suplimentare de la un alt comerciant, într-un mod personalizat, cel mai târziu în momentul confirmării rezervării primului serviciu. Aceste norme s-ar aplica, de exemplu, în situațiile în care, pe lângă confirmarea rezervării unui prim serviciu de călătorie, de exemplu, un zbor sau o călătorie cu trenul, un consumator primește o invitație de a rezerva un alt serviciu de călătorie disponibil la locul de destinație, de exemplu cazare la hotel, cu un link către site-ul de rezervări al unui alt furnizor de servicii sau al unui intermediar. Cu toate că nu constituie pachete în sensul prezentei directive, întrucât această situație nu se poate confunda în niciun caz cu cea în care un singur organizator își asumă răspunderea pentru serviciile de călătorie, astfel de formule de călătorie asistate constituie un model economic alternativ care adesea se află într-o concurență strânsă cu pachetele.

- (14) Pentru a asigura o concurență loială și pentru a-i proteja pe consumatori, obligația comercianților de a oferi garanții suficiente cu privire la rambursarea plăților în avans și la repatrierea călătorilor în caz de insolvabilitate ar trebui să se aplice și în cazul formulelor de călătorie asistate.
- (15) Pentru a fi mai clar pentru călători și pentru a le da posibilitate să ia decizii în cunoștință de cauză cu privire la diferitele tipuri de formule de călătorie disponibile, este oportun să se impună comercianților obligația de a indica în mod explicit natura serviciilor oferite și de a-i informa pe călători cu privire la drepturile acestora. Declarația unui comerciant cu privire la caracterul juridic al produsului de călătorie comercializat ar trebui să reflecte adevărata natură juridică a produsului în cauză. Autoritățile responsabile de asigurarea respectării legii ar trebui să intervină în cazurile în care comercianții nu furnizează informații exacte călătorilor.
- (16) Pentru a putea stabili ce constituie un pachet de servicii și ce constituie o formulă de călătorie asistată ar trebui avută în vedere exclusiv combinația diferitelor servicii de călătorie, cum ar fi cazarea, transportul pasagerilor cu autobuzul, cu trenul, pe calea apei sau a aerului, precum și închirierea unui autoturism. Cazarea în scop rezidențial, inclusiv în scopul urmăririi de cursuri de limbi străine de lungă durată, nu ar trebui considerată cazare în sensul prezentei directive.
- (17) Alte servicii turistice, cum ar fi vânzarea de bilete pentru concerte sau evenimente sportive, organizarea de excursii sau vizitarea unor parcuri tematice constituie servicii care, în combinație cu transportul pasagerilor, cazarea și/sau închirierea unui autoturism, ar trebui să fie considerate un pachet sau o formulă de călătorie asistată. Însă astfel de pachete nu ar trebui să intre în domeniul de aplicare al prezentei directive decât în măsura în care serviciul turistic în cauză reprezintă o parte semnificativă a pachetului. În general, serviciul turistic ar trebui considerat o parte semnificativă a pachetului dacă reprezintă peste 20 % din prețul total al pachetului sau dacă este o caracteristică esențială a călătoriei sau a vacanței. Serviciile auxiliare, precum asigurarea de călătorie, transportul bagajelor, mesele și serviciile de curățenie oferite ca parte a cazării, nu ar trebui considerate servicii turistice de sine-stătătoare.
- (18) Ar trebui să se clarifice totodată faptul că acele contracte prin care un comerciant dă dreptul călătorului ca, după încheierea contractului, să aleagă dintr-o selecție de diferite tipuri de servicii de călătorie, așa cum se întâmplă în cazul unui bon-cadou constând dintr-un pachet de servicii de călătorie, ar trebuie să constituie un pachet. Mai mult, o combinație de servicii de călătorie ar trebui considerată un pachet atunci când numele și informațiile călătorului care sunt necesare pentru finalizarea operațiunii de rezervare sunt transferate între comercianți cel mai târziu în momentul confirmării rezervării pentru primul serviciu. Informațiile necesare pentru finalizarea unei operațiuni de rezervare se referă la datele de pe cartea de credit sau la alte informații necesare pentru efectuarea plății. Dimpotrivă, simplul transfer al unor informații precum destinația sau orarul călătoriei ar trebui să fie insuficient.
- (19) Întrucât în cazul călătoriilor de scurtă durată este mai puțin necesară protecția călătorilor și pentru a evita sarcinile inutile pentru comercianți, călătoriile care durează mai puțin de 24 de ore și nu includ cazarea, precum și pachetele organizate ocazional ar trebui excluse din domeniul de aplicare al prezentei directive.
- (20) Caracteristica principală a pachetului de servicii de călătorie este aceea că cel puțin un comerciant răspunde, în calitate de organizator, de buna derulare a întregului pachet. Prin urmare, ar trebui să se considere că un comerciant, de regulă o agenție de turism tradițională sau online, acționează ca simplu comerciant cu amănuntul sau intermediar

și nu răspunde ca organizator decât în situațiile în care un alt comerciant acționează ca organizator al pachetului în cauză. Faptul că un comerciant acționează sau nu în calitate de organizator pentru un anumit pachet ar trebui să depindă de implicarea sa în crearea pachetului, astfel cum este definit acesta de prezenta directivă, și nu de denumirea sub care își desfășoară activitatea. În cazul în care doi sau mai mulți comercianți îndeplinesc un criteriu care face ca o combinație de servicii de călătorie să constituie un pachet și în cazul în care comercianții în cauză nu au comunicat călătorului care dintre ei este organizatorul pachetului, toți comercianții în cauză ar trebui considerați organizatori.

- (21) În privința pachetelor, comercianții cu amănuntul ar trebui să răspundă, împreună cu organizatorul, de furnizarea informațiilor precontractuale. În același timp, ar trebui clarificat faptul că răspunderea pentru erorile de rezervare aparține, de asemenea, comercianților cu amănuntul. Pentru a facilita comunicarea, cu precădere în cazurile transfrontaliere, călătorii ar trebui să aibă posibilitatea de a lua legătura cu organizatorul prin intermediul comerciantului cu amănuntul prin care au achiziționat pachetul.
- (22) Călătorul ar trebui să primească toate informațiile necesare înainte de achiziționarea unui pachet, indiferent dacă acesta este vândut prin comunicare la distanță, în agenție sau prin alte tipuri de distribuție. Atunci când furnizează aceste informații, comerciantul ar trebui să țină seama de nevoile specifice pe care le-ar putea anticipa în mod rezonabil în ceea ce-i privește pe călătorii care sunt în mod special vulnerabili din cauza vârstei sau a unei infirmități fizice.
- (23) Furnizarea informațiilor esențiale, de exemplu, cele referitoare la caracteristicile principale ale serviciilor de călătorie sau la prețuri, furnizate în materialele promoționale, pe site-ul internet al organizatorului sau în broșuri, ca parte a informațiilor precontractuale, ar trebui să fie obligatorie, cu excepția cazului în care organizatorul își rezervă dreptul de a aduce modificări acestor elemente și modificările respective sunt comunicate într-un mod clar și bine evidențiat călătorului înainte de încheierea contractului. Cu toate acestea, având în vedere noile tehnologii în materie de comunicații, nu mai este necesar să se prevadă dispoziții speciale privind broșurile, însă ar trebui să se garanteze faptul că, în anumite situații, modificările care afectează executarea contractului sunt comunicate între părți pe un suport durabil, care să fie accesibil ulterior spre consultare. Ar trebui să fie posibil să se aducă modificări acestor informații în cazul în care ambele părți la contract convin în mod expres asupra acestui lucru.
- (24) Cerințele de informare prevăzute de prezenta directivă sunt exhaustive, însă nu ar trebui să aducă atingere cerințelor de informare prevăzute de alte acte legislative ale Uniunii în materie¹⁷.
- (25) Ținând seama de specificul contractelor de servicii de călătorie grupate într-un pachet, ar trebuie prevăzute drepturile și obligațiile părților pentru perioada anterioară și cea ulterioară datei de începere a derulării pachetului, mai ales dacă serviciile incluse în pachet nu sunt executate corespunzător sau dacă se modifică anumite circumstanțe.
- (26) Având în vedere că pachetele de călătorie sunt adesea achiziționate cu mult timp înaintea derulării lor, pot apărea evenimente neprevăzute. De aceea, călătorul ar trebui ca, în anumite condiții, să aibă dreptul de a transfera pachetul către un alt călător. În

¹⁷

A se vedea Directivele 2000/31/CE și 2006/123/CE, precum și Regulamentele (CE) nr. 1107/2006, (CE) nr. 1008/2008, (CE) nr. 1371/2007, (CE) nr. 181/2011, (CE) nr. 1177/2010 și (CE) nr. 2111/2005.

aceste situații, organizatorul ar trebui aibă posibilitatea de a-și recupera cheltuielile, de exemplu în cazul în care un subcontractant cere un comision pentru schimbarea numelui călătorului sau pentru anularea unui bilet de transport și emiterea unui nou. De asemenea, călătorii ar trebui să aibă posibilitatea de a anula contractul în orice moment înainte de începerea derulării pachetului, în schimbul unei despăgubiri corespunzătoare, precum și dreptul de a rezilia contractul fără plata unei despăgubiri, în cazul unor circumstanțe inevitabile și extraordinare, precum starea de război sau un dezastru natural, care afectează în mod semnificativ pachetul. Ar trebui să se considere că există circumstanțe inevitabile și extraordinare în special atunci când prin rapoarte fiabile și publice, cum ar fi recomandările emise de autoritățile din statele membre, nu se recomandă călătoriile către o anumită destinație.

- (27) În cazuri specifice, organizatorul ar trebui să aibă, de asemenea, dreptul de a rezilia contractul înainte de începerea derulării pachetului, fără plata unei despăgubiri, de exemplu atunci când nu se atinge numărul minim de participanți, cu condiția ca această posibilitate să fi fost prevăzută în contract.
- (28) În anumite cazuri, organizatorilor ar trebui să li se permită să aducă modificări în mod unilateral contractului de servicii de călătorie grupate într-un pachet. Cu toate acestea, călătorii ar trebui să aibă dreptul de a rezilia contractul dacă modificările propuse alterează în mod semnificativ oricare dintre caracteristicile principale ale serviciilor de călătorie. Creșterile de preț ar trebui să fie posibile numai dacă au intervenit schimbări ale prețului la carburant pentru transportul de călători, ale taxelor sau comisioanelor impuse de un terț care nu este implicat direct în furnizarea serviciilor de călătorie incluse în pachet sau ale ratelor de schimb valutar relevante pentru pachetul respectiv și dacă atât creșterea, cât și scăderea prețului sunt prevăzute în mod expres în contract. Majorările prețurilor ar trebui limitate la 10 % din prețul pachetului.
- (29) Este oportun să se stabilească norme specifice cu privire la măsurile reparatorii disponibile în cazul executării necorespunzătoare a contractului de servicii de călătorie grupate într-un pachet. Călătorul ar trebui să aibă dreptul de a primi soluții la problemele cu care se confruntă și, atunci când o parte semnificativă a serviciilor contractate nu pot fi furnizate, ar trebui să i se propună alternative. Călătorii ar trebui, de asemenea, să aibă dreptul la reducerea prețului și/sau la despăgubiri pentru prejudiciile suferite. Despăgubirile ar trebui să acopere și prejudiciile morale, în special în cazul unei vacanțe ratate, și, în cazuri justificate, cheltuielile pe care călătorul le suportă rezolvându-și problema pe cont propriu.
- (30) Pentru a asigura coerența, este oportun să se alinieze dispozițiile prezentei directive la convențiile internaționale referitoare la serviciile de călătorie și la legislația Uniunii în materie de drepturi ale pasagerilor. Atunci când este responsabil de neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a serviciilor incluse în contractul de servicii de călătorie grupate într-un pachet, organizatorul ar trebui să poată invoca limitările răspunderii furnizorilor de servicii prevăzute în convențiile internaționale în materie, cum ar fi Convenția de la Montreal din 1999 pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional¹⁸, Convenția din 1980 privind transporturile internaționale feroviare¹⁹ și Convenția de la Atena din 1974 privind transportul pe

¹⁸ Decizia 2001/539/CE a Consiliului din 5 aprilie 2001 privind încheierea de către Comunitatea Europeană a Convenției pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional (Convenția de la Montreal) (JO L 194, 18.7.2001, p. 38).

¹⁹ Decizia 2013/103/UE a Consiliului din 16 iunie 2011 privind semnarea și încheierea Acordului între Uniunea Europeană și Organizația Interguvernamentală pentru Transporturile Internaționale Feroviare

mare al pasagerilor și al bagajelor lor²⁰. Atunci când este imposibil, ca urmare a unor circumstanțe inevitabile și extraordinare, să se asigure revenirea călătorului în locul de plecare, obligația organizatorului de a suporta costurile continuării șederii călătorului în locul de destinație ar trebui aliniată la dispozițiile propunerii Comisiei²¹ de modificare a Regulamentului (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor²².

- (31) Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere drepturilor călătorilor de a formula cereri atât în temeiul prezentei directive, cât și în temeiul altor acte legislative relevante ale UE, astfel încât călătorii să poată avea în continuare posibilitatea de a adresa cereri de despăgubire organizatorului, transportatorului sau oricărei alte părți responsabile ori, după caz, mai multor părți. Ar trebui să se clarifice că un călător nu poate cumula drepturile care decurg din diferitele temeuri juridice, dacă acestea protejează același interes sau au același obiectiv. Răspunderea organizatorului nu afectează dreptul acestuia de a pretinde reparații de la terțe părți, inclusiv de la furnizorii de servicii.
- (32) În cazul în care călătorul întâmpină dificultăți în timpul călătoriei sau al vacanței, organizatorul ar trebui să aibă obligația de a-i acorda prompt asistență. Asistența respectivă ar trebui să constea în principal în furnizarea, dacă este cazul, de informații cu privire la aspecte precum serviciile sanitare, autoritățile locale și asistența consulară, precum și asistență practică, de exemplu pentru comunicarea la distanță și oferirea unor modalități de călătorie alternative.
- (33) În Comunicarea privind protecția pasagerilor în caz de insolvență a companiilor aeriene²³, Comisia a prevăzut măsuri pentru îmbunătățirea protecției călătorilor în cazul insolvenței unei companii aeriene, inclusiv o mai bună asigurare a respectării Regulamentului (CE) nr. 1008/2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate²⁴ și a Regulamentului (CE) nr. 261/2004 privind drepturile pasagerilor aerieni, precum și angajarea unui dialog cu părțile interesate din sector, în cazul unui eșec putând fi avută în vedere o măsură legislativă. Comunicarea respectivă se referă la achiziționarea unui singur element, respectiv serviciile de călătorie aeriană, și prin urmare nu aduce atingere normelor existente privind pachetele de servicii și nu împiedică legiuitorii să prevadă măsuri de protecție în caz de insolvență de care să beneficieze, de asemenea, cumpărătorii altor combinații moderne de servicii de călătorie.

privind aderarea Uniunii Europene la Convenția privind transporturile internaționale feroviare (COTIF) (JO L 51, 23.2.2013, p. 1).

²⁰ Decizia 2012/22/UE a Consiliului din 12 decembrie 2011 cu privire la aderarea Uniunii Europene la Protocolul din 2002 la Convenția de la Atena din 1974 privind transportul pe mare al pasagerilor și al bagajelor lor, cu excepția articolelor 10 și 11 (JO L 8, 12.1.2012, p. 1).

²¹ Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și a Regulamentului (CE) nr. 2027/97 privind răspunderea operatorilor de transport aerian privind transportul aerian al pasagerilor și al bagajelor acestora – COM (2013) 130 final.

²² JO L 46, 17.2.2004, p. 1.

²³ COM(2013) 129 final, 18.3.2013.

²⁴ JO L 293, 31.10.2008, p. 3.

- (34) Statele membre ar trebui să se asigure că acei călători care achiziționează un pachet sau o formulă de călătorie asistată sunt pe deplin protejați în cazul insolvenței organizatorului, a comerciantului cu amănuntul care a facilitat achiziționarea formulei de călătorie asistate sau a oricăruia dintre furnizorii de servicii. Statele membre în care sunt stabiliți organizatorii de pachete de servicii de călătorie și comercianții cu amănuntul care facilitează achiziționarea de formule de călătorie asistate ar trebui să se asigure că acei comercianți care oferă astfel de combinații de servicii de călătorie oferă garanții privind rambursarea tuturor sumelor achitate de călători și privind repatrierea acestora în caz de insolvență. Deși sunt libere să decidă asupra modului în care se va asigura protecția în caz de insolvență, statele membre ar trebui să se asigure că aceste mecanisme naționale sunt eficiente și că pot garanta repatrierea rapidă și rambursarea sumelor plătite de către toți călătorii afectați de insolvență. Protecția necesară în caz de insolvență ar trebui să țină seama de riscul financiar real al activităților organizatorului, comerciantului cu amănuntul sau furnizorului de servicii în cauză, inclusiv de tipul combinației de servicii de călătorie vândute de aceștia, de fluctuațiile sezoniere previzibile, precum și de ponderea plăților în avans și de modul în care acestea sunt garantate. În conformitate cu Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne²⁵, atunci când protecția în caz de insolvență poate fi furnizată sub forma unei garanții sau a unei polițe de asigurare, aceasta nu se poate limita la atestări eliberate de operatori financiari stabiliți într-un anumit stat membru.
- (35) În vederea facilitării liberei circulații a serviciilor, statele membre ar trebui să aibă obligația de a recunoaște protecția în caz de insolvență prevăzută în legislația statului membru de stabilire. În scopul de a facilita cooperarea administrativă și supravegherea întreprinderilor care desfășoară activități în mai multe state membre în ceea ce privește protecția în caz de insolvență, ar trebui să se instituie obligația statelor membre de a desemna puncte de contact centrale.
- (36) În ceea ce privește formulele de călătorie asistate, pe lângă obligația de a oferi protecție în caz de insolvență și de a-i informa pe călători că fiecare furnizor de servicii în parte este singurul responsabil pentru executarea prevederilor contractuale, contractele respective se supun dispozițiilor legislației generale a Uniunii în materie de protecție a consumatorilor și ale legislației sectoriale specifice a Uniunii.
- (37) Este oportun să se ofere protecție consumatorilor în situațiile în care un comerciant cu amănuntul care se ocupă de rezervarea unui pachet sau a unei formule de călătorie asistate face greșeli în procesul de rezervare.
- (38) Este oportun, de asemenea, să se confirme faptul că nu este permis consumatorilor să renunțe la drepturile care decurg din prezenta directivă și că organizatorii sau comercianții care facilitează achiziționarea de formule de călătorie asistate nu pot să se sustragă de la obligațiile care le revin sub pretextul că acționează în simpla calitate de furnizor de servicii, de intermediar sau în orice altă calitate.
- (39) Este necesar ca statele membre să stabilească sancțiunile aplicabile pentru încălcarea dispozițiilor naționale care transpun prezenta directivă și să asigure respectarea acestora. Sancțiunile ar trebui să aibă un caracter efectiv, proporțional și disuasiv.
- (40) Adoptarea prezentei directive face necesară adaptarea anumitor acte legislative în materie de protecție a consumatorilor. Dat fiind că Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile

²⁵ JO L 376, 27.12.2006, p. 36.

consumatorilor²⁶ nu se aplică, în forma sa actuală, contractelor care cad sub incidența Directivei 90/314/CEE, ea trebuie modificată pentru a se garanta faptul că se aplică în cazul formulelor de călătorie asistate și, totodată, că anumite drepturi ale consumatorilor prevăzute în directiva respectivă se aplică și în cazul pachetelor de servicii de călătorie.

- (41) Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere Regulamentului (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I)²⁷ și dreptului intern în materie de contracte cu privire la acele aspecte pe care nu le reglementează. Întrucât prezenta directivă are urmărește să contribuie la buna funcționare a pieței interne și la atingerea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor, obiectivele sale nu pot fi realizate de statele membre, fi îndeplinite mai bine la nivelul Uniunii. În consecință, Uniunea poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității enunțat la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu principiul proporționalității prevăzut la același articol, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor sale.
- (42) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și ține seama de principiile recunoscute prin Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Astfel, propunerea respectă în special libertatea de a desfășura o activitate comercială, prevăzută la articolul 16 din cartă, asigurând în același timp un nivel ridicat de protecție a consumatorilor pe teritoriul Uniunii, în conformitate cu articolul 38 din cartă.
- (43) În conformitate cu Declarația politică comună a statelor membre și a Comisiei din 28 septembrie 2011 privind documentele explicative, statele membre s-au angajat ca, în cazuri justificate, să anexeze la notificarea măsurilor lor de transpunere unul sau mai multe documente care să explice relația dintre componentele unei directive și părțile corespunzătoare ale instrumentelor naționale de transpunere. În ceea ce privește prezenta directivă, legiuitorul consideră că transmiterea unor astfel de documente este justificată,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

Capitolul I

Obiect, domeniul de aplicare și definiții

Articolul 1 *Obiectul*

Obiectivul prezentei directive este de a contribui la buna funcționare a pieței interne și la asigurarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor prin apropierea anumitor aspecte ale actelor cu putere de lege și ale actelor administrative ale statelor membre referitoare la contractele privind pachetele de servicii de călătorie și formulele de călătorie asistate încheiate între călători și comercianți.

²⁶ JO L 304, 22.11.2011, p. 64.

²⁷ JO L 177, 4.7.2008, p. 6.

Articolul 2
Domeniul de aplicare

1. Prezenta directivă se aplică pachetelor oferite spre vânzare sau vândute de către comercianți călătorilor, cu excepția articolului 17, și formulelor de călătorie asistate, cu excepția articolelor 4 - 14, a articolului 18 și a articolului 21 alineatul (1).
2. Prezenta directivă nu se aplică:
 - (a) pachetelor și formulelor de călătorie asistate care durează mai puțin de 24 de ore, cu excepția situației în care acestea includ cazare peste noapte;
 - (b) contractelor auxiliare referitoare la servicii financiare;
 - (c) pachetelor și formulelor de călătorie asistate achiziționate în temeiul unui contract-cadru încheiat între angajatorul persoanei aflate într-o călătorie de afaceri și un comerciant specializat în organizarea călătoriilor de afaceri;
 - (d) pachetelor în care cel mult unul dintre serviciile de călătorie menționate la articolul 3 alineatul (1) literele (a), (b) și (c) este combinat cu unul dintre serviciile de călătorie menționate la articolul 3 alineatul (1) litera (d), cu condiția ca acest serviciu să nu reprezinte o parte semnificativă a pachetului sau
 - (e) contractelor autonome privind un singur serviciu de călătorie.

Articolul 3
Definiții

În scopurile prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

- (2) „serviciu de călătorie” înseamnă:
 - (a) transportul de pasageri;
 - (b) cazarea în alte scopuri decât cel rezidențial;
 - (c) închirierea unui autoturism sau
 - (d) orice alt serviciu turistic care nu este auxiliar serviciilor de transport de pasageri, de cazare sau de închiriere a unui autoturism;
- (3) „pachet” înseamnă o combinație a cel puțin două tipuri diferite de servicii de călătorie destinate aceleiași călătorii sau vacanțe, cu condiția ca:
 - (a) serviciile respective să fie grupate de un singur comerciant, inclusiv la cerere sau în funcție de selecția călătorului, înainte de a se încheia un contract cu privire la toate serviciile sau
 - (b) indiferent dacă se încheie contracte separate cu furnizori individuali de servicii de călătorie, cu condiția ca serviciile respective:
 - (i) să fie achiziționate de la un singur punct de vânzare, în cadrul aceluiași proces de rezervare;
 - (ii) să fie oferite sau facturate la un preț forfetar sau total;
 - (iii) să facă obiectul unor materiale promoționale sau să fie vândute sub denumirea de „pachet” sau sub o denumire similară;

- (iv) să fie combinate după încheierea unui contract prin care un comerciant acordă călătorului dreptul să aleagă dintr-o selecție de diferite tipuri de servicii de călătorie sau
 - (v) să fie achiziționate de la comercianți diferiți prin procese de rezervare online legate, în care numele călătorului sau informațiile personale necesare pentru finalizarea operațiunii de rezervare sunt transferate între comercianți cel târziu în momentul confirmării rezervării pentru primul serviciu;
- (4) „contract de servicii de călătorie grupate într-un pachet” înseamnă un contract referitor la un pachet în ansamblul său sau, în cazul în care pachetul este executat în temeiul mai multor contracte, toate contractele aplicabile serviciilor cuprinse în pachet;
- (5) „începerea derulării pachetului” înseamnă începerea executării serviciilor incluse în pachet;
- (6) „formulă de călătorie asistată” înseamnă o combinație de cel puțin două tipuri diferite de servicii de călătorie destinate aceleași călătorii sau vacanțe, care nu constituie un pachet și care duc la încheierea unor contracte separate cu furnizori individuali de servicii de călătorie, dacă un comerciant cu amănuntul facilitează această combinație:
 - (a) pe baza unor rezervări separate cu ocazia unei singure vizite la punctul de vânzare sau a unui singur contact cu acesta sau
 - (b) prin achiziționarea unor servicii de călătorie suplimentare de la un alt comerciant, în mod personalizat și prin intermediul unor procese de rezervare online legate, cel târziu în momentul în care este confirmată rezervarea primului serviciu;
- (7) „călător” înseamnă orice persoană care dorește să încheie un contract care se încadrează în domeniul de aplicare al prezentei directive sau care are dreptul să călătorească pe baza unui astfel de contract, inclusiv persoanele aflate în călătorii de afaceri, cu condiția ca acestea să nu călătorească în temeiul unui contract-cadru cu un comerciant specializat în organizarea călătoriilor de afaceri;
- (8) „comerciant” înseamnă orice persoană care acționează în scopuri legate de activitatea sa comercială, industrială, artizanală sau liberală;
- (9) „organizator” înseamnă un comerciant care combină și vinde sau oferă spre vânzare pachete de servicii de călătorie, fie direct, fie prin intermediul unui alt comerciant sau împreună cu acesta. Atunci când mai mulți comercianți îndeplinesc criteriile menționate la alineatul 2 litera (b), toți comercianții respectivi sunt considerați organizatori, cu excepția cazului în care unul dintre aceștia este desemnat drept organizator, iar călătorul este informat cu privire la aceasta în mod corespunzător;
- (10) „comerciant cu amănuntul” înseamnă un alt comerciant decât organizatorul care:
 - (a) vinde sau oferă spre vânzare pachete sau
 - (b) facilitează achiziționarea de servicii de călătorie care fac parte dintr-o formulă de călătorie asistată, oferind călătorilor asistență în ceea ce privește încheierea de contracte de servicii de călătorie separate cu furnizori individuali de servicii;
- (11) „suport durabil” înseamnă orice instrument care permite călătorului sau comerciantului să stocheze informații care îi sunt adresate personal, într-un mod

accesibil în vederea unor referințe ulterioare pentru o perioadă de timp adecvată, în scopuri informative, și care permite reproducerea fără modificări a informațiilor stocate;

- (12) „circumstanțe inevitabile și extraordinare” înseamnă o situație care nu poate fi controlată de comerciant, ale cărei consecințe nu ar fi putut fi evitate chiar dacă s-ar fi luat toate măsurile rezonabile;
- (13) „neconformitate” înseamnă neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a serviciilor de călătorie incluse într-un pachet.

Capitolul II

Obligațiile de informare și conținutul contractului de servicii de călătorie grupate într-un pachet

Articolul 4 *Informații precontractuale*

1. Statele membre se asigură că, înainte de încheierea unui contract de servicii de călătorie grupate într-un pachet sau de acceptarea de către călător a unei oferte echivalente, organizatorul și, de asemenea, comerciantul cu amănuntul, atunci când pachetul este vândut prin intermediul unui astfel de comerciant, furnizează călătorului următoarele informații, dacă acestea sunt aplicabile pachetului:
 - (a) principalele caracteristici ale serviciilor de călătorie:
 - (i) destinația/destinațiile călătoriei, itinerariul și perioadele sejurului, cu datele corespunzătoare;
 - (ii) mijloacele de transport, caracteristicile și categoriile acestora, locurile, datele și orele de plecare și de întoarcere sau, atunci când ora exactă nu este încă stabilită, ora aproximativă de plecare și de întoarcere, duratele și locurile opririlor intermediare și ale legăturilor de transport;
 - (iii) localizarea, principalele caracteristici și categoria turistică a unităților de cazare;
 - (iv) dacă mesele sunt incluse și, în caz afirmativ, precizarea meselor oferite;
 - (v) vizitele, excursiile sau alte servicii incluse în prețul total al pachetului;
 - (vi) limba (limbile) în care se desfășoară fiecare activitate și
 - (vii) dacă se garantează accesul persoanelor cu mobilitate redusă pe toată durata călătoriei sau a vacanței;
 - (b) denumirea comercială și adresa geografică a organizatorului și, dacă este cazul, ale comerciantului cu amănuntul, precum și numerele de telefon și adresele de e-mail ale acestora;
 - (c) prețul total al pachetului, inclusiv taxele și, dacă este cazul, toate comisioanele, tarifele și alte costuri suplimentare sau, atunci când aceste costuri nu pot fi calculate în mod rezonabil în prealabil, faptul că astfel de costuri suplimentare ar putea fi suportate de călător;

- (d) modalitățile de plată și, dacă este cazul, existența și condițiile aferente avansurilor sau altor garanții financiare care urmează să fie plătite sau furnizate de către călător;
 - (e) numărul minim de persoane necesar pentru ca serviciile din pachet să poată fi executate și termenul-limită de cel puțin 20 de zile înainte de începerea derulării pachetului până la care este posibilă anularea dacă nu se întrunește acest număr;
 - (f) informații generale despre cerințele legate de pașaport și vize, inclusiv termenele aproximative de obținere a vizelor pentru cetățenii statului (statelor) membru (membre) vizat(e), precum și informații referitoare la formalitățile sanitare;
 - (g) confirmarea faptului că serviciile constituie un pachet în sensul prezentei directive.
2. Informațiile menționate la alineatul (1) sunt prezentate într-un mod clar și bine evidențiat.

Articolul 5

Caracterul obligatoriu al informațiilor precontractuale și încheierea contractului

1. Statele membre se asigură că organizatorul nu poate să modifice informațiile aduse la cunoștința călătorului în temeiul articolului 4 literele (a), (c), (d), (e) și (g), cu excepția cazului în care organizatorul își rezervă dreptul de a modifica informațiile respective și comunică orice modificare călătorului într-un mod clar și bine evidențiat înainte de încheierea contractului.
2. Dacă informațiile privind comisioanele, tarifele sau alte costuri suplimentare menționate la articolul 4 litera (c) nu sunt furnizate înainte de încheierea contractului, călătorul nu suportă respectivele comisioane, tarife sau alte costuri.
3. La încheierea contractului sau imediat după aceasta, organizatorul pune la dispoziția călătorului un exemplar al contractului sau o confirmare a contractului pe un suport durabil.

Articolul 6

Conținutul contractului de servicii de călătorie grupate într-un pachet și documentele care trebuie furnizate înainte de începerea derulării pachetului

1. Statele membre se asigură că limbajul folosit în contractele de servicii de călătorie grupate într-un pachet este simplu și inteligibil și, în cazul contractelor scrise, că textul este lizibil.
2. Sunt incluse în contract sau în confirmarea contractului toate informațiile menționate la articolul 4, precum și următoarele informații suplimentare:
 - (a) cerințele speciale ale călătorului pe care organizatorul le-a acceptat;
 - (b) informații cu privire la faptul că organizatorul:
 - (i) este răspunzător pentru executarea adecvată a tuturor serviciilor de călătorie incluse;
 - (ii) este obligat să acorde asistență în cazul în care călătorul se află în dificultate în conformitate cu articolul 14;

- (iii) este obligat să ofere protecție în caz de insolabilitate pentru rambursarea sumei plătite și repatriere în conformitate cu articolul 15, precum și denumirea entității care asigură protecția în caz de insolabilitate și datele de contact ale acesteia, inclusiv adresa sa geografică;
 - (c) coordonatele unui punct de contact unde călătorul poate depune plângere în legătură cu orice neconformitate pe care o constată la fața locului;
 - (d) denumirea, adresa geografică, numărul de telefon și adresa de e-mail a reprezentantului local al organizatorului sau ale punctului de contact căruia călătorul aflat în dificultate i se poate adresa pentru a solicita asistență sau, în cazul în care nu există un astfel de reprezentant sau punct de contact, un număr de telefon de urgență sau o indicație privind alte modalități de contactare a organizatorului;
 - (e) informații privind posibilitatea călătorului de a rezilia contractul oricând înainte de începerea derulării pachetului, cu plata unei despăgubiri adecvate sau a unui comision de reziliere standardizat rezonabil, dacă astfel de comisioane sunt specificate în conformitate cu articolul 10 alineatul (1);
 - (f) în cazul minorilor care călătoresc pe baza unui pachet care include cazare, informații care să permită contactul direct cu minorul sau cu persoana responsabilă de acesta în locul în care minorul este cazat;
 - (g) informații privind mecanismele alternative sau online disponibile pentru soluționarea litigiilor.
3. Informațiile menționate la alineatul (2) sunt prezentate într-un mod clar și bine evidențiat.
4. Cu suficient timp înainte de începerea derulării pachetului, organizatorul pune la dispoziția călătorului toate chitanțele, bonurile sau biletele necesare, inclusiv informații privind orele exacte corespunzătoare plecării, opririlor intermediare, legăturilor de transport și sosirii.

Capitolul III

Modificarea contractului înainte de începerea derulării pachetului

Articolul 7

Transferul contractului către un alt călător

1. Statele membre asigură posibilitatea călătorului de a transfera contractul unei persoane care satisface toate condițiile aplicabile contractului respectiv, după ce îl înștiințează pe organizator cu suficient timp înainte de începerea derulării pachetului, pe un suport durabil.
2. Persoana care transferă contractul și persoana căreia îi este transferat contractul răspund în solidar pentru achitarea soldului și a tuturor comisioanelor, tarifelor și altor costuri suplimentare generate de acest transfer. Aceste costuri nu sunt nerezonabile și, în niciun caz, nu depășesc costurile suportate efectiv de organizator.

Articolul 8
Modificarea prețului

1. Statele membre se asigură că prețurile nu pot face obiectul unei revizui, cu excepția cazului în care se prevede în mod expres în contract posibilitatea unei majorări și obligația organizatorului de a scădea prețurile în aceeași măsură ca o consecință directă a modificării:
 - (a) costului combustibilului pentru transportul de pasageri;
 - (b) nivelului taxelor sau al comisioanelor aplicabile serviciilor de călătorie incluse în pachet, impuse de părți terțe care nu sunt direct implicate în executarea serviciilor incluse în pachet, printre acestea numărându-se și taxele turistice, taxele de aterizare sau comisioanele de îmbarcare sau debarcare în porturi și aeroporturi sau
 - (c) cursului de schimb valutar relevant pentru pachetul respectiv.
2. Creșterea prețului menționată la alineatul (1) nu depășește 10 % din prețul pachetului.
3. Creșterea prețului menționată la alineatul (1) este valabilă numai dacă organizatorul trimite călătorului o notificare privind această creștere, însoțită de o justificare și de un calcul pe un suport durabil, cu cel puțin 20 de zile înainte de începerea derulării pachetului.

Articolul 9
Modificarea altor clauze contractuale

1. Statele membre se asigură că, înainte de începerea derulării pachetului, organizatorul nu poate modifica în mod unilateral alte clauze contractuale în afară de preț, cu excepția cazului în care:
 - (a) organizatorul și-a rezervat acest drept în contract;
 - (b) modificarea este nesemnificativă și
 - (c) organizatorul îl informează pe călător într-un mod clar și bine evidențiat, pe suport durabil.
2. În cazul în care, înainte de începerea derulării pachetului, organizatorul este constrâns să modifice semnificativ oricare dintre principalele caracteristici ale serviciilor de călătorie astfel cum sunt definite la articolul 4 litera (a) sau cerințele speciale astfel cum sunt menționate la articolul 6 alineatul (2) litera (a), organizatorul îl informează fără întârziere pe călător într-un mod clar și bine evidențiat, pe suport durabil, cu privire la:
 - (a) modificările propuse și
 - (b) posibilitatea călătorului de a rezilia contractul fără a plăti penalități într-o perioadă rezonabilă determinată și că, în caz contrar, modificarea propusă se consideră acceptată.
3. În cazul în care modificările aduse contractului menționate la alineatul (2) au drept consecință scăderea calității sau a costului pachetului, călătorul are dreptul la o reducere corespunzătoare a prețului.
4. În cazul în care contractul este reziliat în conformitate cu alineatul (2) litera (b), organizatorul rambursează toate sumele achitate de călător, în termen de paisprezece

zile după rezilierea contractului. După caz, călătorul are dreptul la o despăgubire în conformitate cu articolul 12.

Articolul 10

Rezilierea contractului înainte de începerea derulării pachetului

1. Statele membre asigură călătorului posibilitatea de a rezilia contractul înainte de începerea derulării pachetului, cu plata unei despăgubiri adecvate organizatorului. În contract pot fi prevăzute comisioane de reziliere standardizate rezonabile, în funcție de momentul rezilierii, precum și de economiile de costuri și de veniturile generate în mod uzual de desfășurarea alternativă a serviciilor de călătorie. În absența unor comisioane de reziliere standardizate, valoarea despăgubirii corespunde prețului pachetului din care se scad cheltuielile economisite de organizator.
2. Călătorul are dreptul să rezilieze contractul înainte de începerea derulării pachetului fără a plăti vreo despăgubire în cazul unor circumstanțe inevitabile și extraordinare care se produc la locul de destinație sau în vecinătatea imediată a acestuia și care afectează în mod semnificativ pachetul.
3. Organizatorul poate rezilia contractul fără a plăti vreo despăgubire călătorului în cazul în care:
 - (a) numărul de persoane înscrise pentru participarea la pachetul respectiv este mai mic decât numărul minim stabilit în contract, iar organizatorul îl înștiințează pe călător cu privire la reziliere în termenul stabilit în contract și cu cel puțin 20 de zile înainte de începerea derulării pachetului sau
 - (b) organizatorul nu poate executa contractul din cauza unor circumstanțe inevitabile și extraordinare și îl înștiințează pe călător, fără întârziere și înainte de începerea derulării pachetului, cu privire la reziliere.
4. În cazurile de reziliere în temeiul alineatelor (1), (2) și (3), organizatorul rambursează, în termen de paisprezece zile, toate sumele necuvenite achitate de călător.

Capitolul IV

Executarea serviciilor incluse în pachet

Articolul 11

Răspunderea pentru executarea serviciilor incluse în pachet

1. Statele membre se asigură că organizatorul este răspunzător de executarea adecvată a serviciilor de călătorie incluse în pachet, indiferent dacă aceste servicii trebuie furnizate de organizator sau de un alt furnizor de servicii.
2. Dacă oricare dintre servicii nu este executat în conformitate cu dispozițiile contractului, organizatorul remediază neconformitatea, cu excepția cazului în care acest lucru este disproporționat.
3. Atunci când o parte semnificativă din servicii nu pot fi executate astfel cum s-a convenit în contract, organizatorul oferă, fără costuri suplimentare pentru călător, modalități alternative corespunzătoare pentru continuarea derulării pachetului, inclusiv în cazul în care întoarcerea călătorului la locul de plecare nu este asigurată astfel cum s-a convenit.

4. În cazul în care organizatorul se află în imposibilitatea de a oferi modalități alternative corespunzătoare sau călătorul nu acceptă modalitățile alternative propuse deoarece nu sunt comparabile cu ceea ce s-a convenit în contract, organizatorul, în măsura în care pachetul include transportul de pasageri, îi asigură călătorului, fără costuri suplimentare, transportul echivalent înapoi la locul de plecare sau într-un alt loc stabilit de comun acord cu respectivul călător și, dacă este cazul, îl despăgubește pe acesta în conformitate cu articolul 12.
5. În perioada în care este imposibil să se asigure întoarcerea la timp a călătorului din cauza unor circumstanțe inevitabile și extraordinare, organizatorul nu suportă, pentru continuarea sejurului, costuri care depășesc 100 EUR pe noapte și trei nopți de cazare pentru fiecare călător.
6. Limitarea costurilor menționată la alineatul (5) nu se aplică persoanelor cu mobilitate redusă, astfel cum sunt definite în Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă pe durata călătoriei pe calea aerului²⁸, și însoțitorilor acestora, femeilor însărcinate și copiilor neînsoțiți și nici persoanelor care au nevoie de asistență medicală specială, cu condiția ca organizatorul să fi fost informat cu privire la aceste nevoi speciale cu cel puțin 48 de ore înainte de începerea derulării pachetului. Organizatorul nu are dreptul de a invoca circumstanțe neobișnuite și extraordinare pentru a limita costurile menționate la alineatul (5) dacă furnizorul de transport în cauză nu poate invoca astfel de circumstanțe în temeiul legislației aplicabile a Uniunii.
7. În cazul în care modalitățile alternative au drept consecință scăderea calității sau a costului pachetului, călătorul are dreptul la o reducere a prețului și, dacă este cazul, la despăgubiri în conformitate cu articolul 12.

Articolul 12

Reducerea prețului și despăgubiri pentru daune

1. Statele membre asigură dreptul călătorului de a beneficia de o reducere corespunzătoare a prețului:
 - (a) pentru orice perioadă în care s-a produs o neconformitate sau
 - (b) atunci când modalitățile alternative menționate la articolul 11 alineatele (3) și (4) au drept consecință scăderea calității sau a costului pachetului.
2. Călătorul are dreptul de a primi despăgubiri din partea organizatorului pentru orice daune, inclusiv pentru daune morale, pe care le solicită ca urmare a unei neconformități.
3. Călătorul nu are dreptul la o reducere a prețului sau la despăgubiri pentru daune, în cazul în care:
 - (a) organizatorul dovedește că neconformitatea este:
 - (i) imputabilă călătorului,
 - (ii) imputabilă unei părți terțe care nu are legătură cu furnizarea serviciilor prevăzute în contract și nu poate fi prevăzută ori evitată sau

²⁸

JO L 204, 26.7.2006, p. 1.

- (iii) cauzată de circumstanțe inevitabile și extraordinare sau
- (b) călătorul nu îl informează fără întârziere pe organizator în legătură cu orice neconformitate pe care o constată la fața locului, dacă această obligație de informare a fost formulată clar și explicit în contract și este rezonabilă, ținând seama de circumstanțele cazului.
4. În măsura în care convențiile internaționale cu un caracter obligatoriu pentru Uniune limitează valoarea despăgubirii sau condițiile în care este plătită despăgubirea de către furnizorul unui serviciu care face parte dintr-un pachet, aceleași limitări sunt aplicabile și pentru organizator. În măsura în care convențiile internaționale fără caracter obligatoriu pentru Uniune limitează despăgubirea care trebuie plătită de furnizorul unui serviciu, statele membre pot limita în mod corespunzător despăgubirea care trebuie plătită de organizator. În alte cazuri, contractul poate limita despăgubirea care trebuie plătită de organizator, atât timp cât o astfel de limitare nu se aplică daunelor corporale și prejudiciilor provocate intenționat sau din neglijență gravă și nu se ridică la mai puțin de triplul prețului total al pachetului.
5. Drepturile la despăgubiri sau la reducerea prețului prevăzute în prezenta directivă nu aduc atingere drepturilor călătorilor în temeiul Regulamentului (CE) nr. 261/2004²⁹, al Regulamentului (CE) nr. 1371/2007³⁰, al Regulamentului (EE) nr. 1177/2010³¹ și al Regulamentului (UE) nr. 181/2011³². Călătorii au dreptul de a introduce cereri de în temeiul prezentei directive și în temeiul regulamentelor respective, însă nu au dreptul de a cumula, în legătură cu aceleași fapte, drepturi care decurg din temeiuri juridice diferite, dacă aceste drepturi protejează același interes sau au același obiect.
6. Perioada de prescriere pentru introducerea cererilor în temeiul prezentului articol nu poate fi mai scurtă de un an.

Articolul 13

Posibilitatea de a contacta organizatorul prin intermediul comerciantului cu amănuntul

Statele membre asigură posibilitatea călătorului de a adresa în mod direct comerciantului cu amănuntul prin intermediul căruia a fost achiziționat pachetul mesaje, plângeri sau cereri în legătură cu executarea serviciilor incluse în pachetul respectiv. Comerciantul cu amănuntul transmite fără întârziere organizatorului aceste mesaje, plângeri sau cereri. În scopul respectării termenelor-limită sau a termenelor de prescriere, data primirii notificărilor de către comerciantul cu amănuntul este considerată drept data primirii de către organizator.

Articolul 14

Obligația de a acorda asistență

Statele membre se asigură că organizatorul acordă călătorului aflat în dificultate asistență promptă, în special prin:

- (a) furnizarea de informații corespunzătoare privind formalitățile sanitare, autoritățile locale și asistența consulară și

²⁹ JO L 46, 17.2.2004, p. 1.

³⁰ JO L 315, 3.12.2007, p. 14.

³¹ JO L 334, 17.2.2010, p. 1.

³² JO L 55, 28.2.2011, p. 1.

- (b) acordarea de asistență călătorului în ceea ce privește efectuarea comunicărilor la distanță și modalitățile de călătorie alternative.

Organizatorul are posibilitatea de a pretinde un comision rezonabil pentru o astfel de asistență în cazul în care călătorul este cel care a provocat situația, din neglijență sau în mod intenționat.

Capitolul V

Protecția în caz de insolvabilitate

Articolul 15

Eficacitatea și domeniul de aplicare al protecției în caz de insolvabilitate

1. Statele membre se asigură că organizatorii și comercianții cu amănuntul care facilitează achiziționarea de formule de călătorie asistate și care sunt stabiliți pe teritoriul lor obțin garanții pentru rambursarea efectivă și rapidă a tuturor sumelor achitate de călători și, în măsura în care este inclus și transportul de pasageri, pentru repatrierea efectivă și promptă a călătorilor în caz de insolvabilitate.
2. Protecția în caz de insolvabilitate menționată la alineatul (1) ține seama de riscul financiar real pe care îl prezintă activitățile relevante ale comerciantului. De această protecție beneficiază călătorii indiferent de locul de reședință, de locul de plecare sau de locul în care se efectuează vânzarea pachetului sau a formulei de călătorie asistate.

Articolul 16

Recunoașterea reciprocă a protecției în caz de insolvabilitate și cooperarea administrativă

1. Statele membre recunosc ca îndeplinind cerințele dispozițiilor naționale de transpunere a articolului 15 orice protecție în caz de insolvabilitate obținută de un organizator sau de un comerciant cu amănuntul care facilitează achiziționarea de formule de călătorie asistate în temeiul dispozițiilor de transpunere a articolului 15 din statul membru de stabilire.
2. Statele membre desemnează puncte de contact centrale care să faciliteze cooperarea administrativă și supravegherea organizatorilor și a comercianților cu amănuntul care facilitează achiziționarea de formule de călătorie asistate și desfășoară activități în mai multe state membre. Acestea notifică tuturor celorlalte state membre și Comisiei datele de contact ale punctelor de contact.
3. Punctele de contact centrale își pun reciproc la dispoziție toate informațiile necesare privind sistemele lor naționale de protecție în caz de insolvabilitate și identitatea organismului sau a organismelor care asigură protecția în caz de insolvabilitate pentru un anumit comerciant stabilit pe teritoriul lor. Acestea își acordă reciproc accesul la toate listele în care sunt prezentați organizatorii și comercianții cu amănuntul care facilitează achiziționarea de formule de călătorie asistate și care își respectă obligațiile de protecție în caz de insolvabilitate.
4. Dacă un stat membru are îndoieli cu privire la protecția în caz de insolvabilitate a unui organizator sau a unui comerciant cu amănuntul care facilitează achiziționarea de formule de călătorie asistate și care este stabilit într-un alt stat membru și își desfășoară activitatea pe teritoriul său, acesta solicită clarificări de la statul membru de stabilire. Statele membre răspund solicitărilor din partea altor state membre în termen de maximum 15 zile lucrătoare de la primirea acestora.

Capitolul VI

Formule de călătorie asistate

Articolul 17

Cerințele de informare în ceea ce privește formulele de călătorie asistate

Statele membre se asigură că, înainte de încheierea unui contract sau de acceptarea de către călător a unei oferte echivalente privind formulele de călătorie asistate, comerciantul care facilitează achiziționarea acestor formule precizează, într-un mod clar și bine evidențiat faptul că:

(a) fiecare furnizor de servicii este unicul răspunzător pentru executarea corectă a contractului referitor la serviciile sale și

(b) călătorul nu va beneficia de niciunul din drepturile acordate în temeiul prezentei directive exclusiv călătorilor care achiziționează pachete, cu excepția dreptului la rambursarea plăților în avans și, în măsura în care este inclus și transportul de pasageri, a dreptului la repatriere în cazul în care comerciantul cu amănuntul sau oricare furnizor de servicii devine insolubil.

Capitolul VII

Dispoziții generale

Articolul 18

Obligațiile specifice ale comerciantului cu amănuntul în cazul în care organizatorul este stabilit în afara SEE

Atunci când organizatorul este stabilit în afara SEE, comerciantul cu amănuntul stabilit între-un stat membre este supus obligațiilor prevăzute pentru organizatori în capitolele IV și V, cu excepția cazului în care comerciantul cu amănuntul furnizează dovezi conform cărora organizatorul respectă dispozițiile capitolelor IV și V.

Articolul 19

Răspunderea pentru erorile de rezervare

Statele membre se asigură că un comerciant cu amănuntul care a fost de acord să organizeze rezervarea unui pachet sau a unei formule de călătorie asistate sau care facilitează rezervarea unor astfel de servicii este răspunzător pentru orice eroare în procesul de rezervare, cu excepția cazului în care o astfel de eroare este imputabilă călătorului sau unor circumstanțe inevitabile și extraordinare.

Articolul 20

Dreptul la despăgubiri

În cazurile în care un organizator sau, în conformitate cu articolele 15 sau 18, un comerciant cu amănuntul plătește o despăgubire, acordă o reducere de preț sau îndeplinește alte obligații care îi revin în temeiul prezentei directive, nicio dispoziție din prezenta directivă sau din legislația națională nu poate fi interpretată ca restrângând dreptul acestuia de a obține despăgubiri de la orice terț care a contribuit la evenimentul care a generat obligația de despăgubire, de reducere a prețului sau alte obligații.

Articolul 21
Caracterul imperativ al directivei

1. Declarația unui organizator care afirmă că acționează exclusiv ca furnizor de servicii de călătorie, ca intermediar ori în orice altă capacitate sau că un pachet în sensul prezentei directive nu constituie un pachet de servicii nu îl absolvă de obligațiile care revin organizatorilor în temeiul prezentei directive.
2. Călătorii nu pot renunța la drepturile care le sunt conferite prin măsurile naționale de transpunere a prezentei directive.
3. Dispozițiile contractuale sau declarațiile efectuate de un călător prin care, în mod direct sau indirect, se renunță la drepturile acordate călătorilor în temeiul prezentei directive sau se restrâng aceste drepturi sau care au drept obiectiv evitarea aplicării prezentei directive nu sunt obligatorii pentru călător.

Articolul 22
Asigurarea respectării dispozițiilor directivei

Statele membre se asigură că există mijloace adecvate și eficiente pentru a garanta conformitatea cu prezenta directivă.

Articolul 23
Sanțiuni

Statele membre stabilesc dispozițiile privind sancțiunile pe care organismele de asigurare a respectării legii le pot impune comercianților în cazul încălcării dispozițiilor naționale adoptate în temeiul prezentei directive și iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că aceste dispoziții sunt puse în aplicare. Sancțiunile prevăzute sunt eficiente, proporționale și disuasive.

Articolul 24
Raportul Comisiei și revizuirea

După [5 ani de la intrarea în vigoare], Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind aplicarea prezentei directive. Dacă este cazul, raportul este însoțit de propuneri legislative pentru a adapta prezenta directivă la evoluțiile din domeniul drepturilor călătorilor.

Articolul 25
Modificarea Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE

1. Punctul 5 din anexa la Regulamentul (CE) nr. 2006/2004 se înlocuiește cu următorul text:
„5. Directiva [prezenta directivă] a Parlamentului European și a Consiliului din [data adoptării] privind pachetele de servicii de călătorie și formulele de călătorie asistate și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului (JO [...]).”
2. Articolul 3 alineatul (3) litera (g) din Directiva 2011/83/CE se înlocuiește cu următorul text:
„(g) având ca obiect pachetele, astfel cum sunt definite la articolul 3 alineatul (2) din Directiva [...] a Parlamentului European și a Consiliului din [data adoptării] privind

pachetele de servicii de călătorie și formulele de călătorie asistate și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului (JO [...]), cu excepția articolului 8 alineatul (2) și a articolelor 19, 21 și 22.”

Capitolul VIII

Dispoziții finale

Articolul 26

Abrogări

Directiva 90/314/CE se abrogă de la [18 luni după intrarea în vigoare a prezentei directive].

Trimiterile la directiva abrogată sunt considerate trimiteri la prezenta directivă și se interpretează în conformitate cu tabelul din anexa I la prezenta directivă.

Articolul 27

Transpunere

1. Statele membre adoptă și publică în termen de [18 luni după intrarea în vigoare a prezentei directive] actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive. Statele membre comunică Comisiei textul acestor acte.
2. Statele membre aplică dispozițiile respective începând din [18 luni după intrarea în vigoare a prezentei directive].
3. Atunci când statele membre adoptă dispozițiile respective, acestea cuprind o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o astfel de trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.
4. Statele membre comunică Comisiei textul principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 28

Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în [a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*].

Articolul 29

Destinatari

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Parlamentul European
Președintele

Pentru Consiliu
Președintele

ANEXA I³³

Numerotarea articolelor în Directiva 90/314/CEE a Consiliului din 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite	Numerotarea articolelor în prezenta directivă
Articolul 1	Articolul 1 (modificat)
Articolul 2 alineatul (1)	Articolul 3 alineatul (2) (modificat) și articolul 2 alineatul (2) litera (a)
Articolul 2 alineatul (2)	Articolul 3 alineatul (8) (modificat)
Articolul 2 alineatul (3)	Articolul 3 alineatul (9) (modificat)
Articolul 2 alineatul (4)	Articolul 3 alineatul (6) (modificat)
Articolul 2 alineatul (5)	Articolul 3 alineatul (3) (modificat)
Articolul 3 alineatul (1)	Eliminat
Articolul 3 alineatul (2)	Eliminat, dar principalele elemente au fost incluse în articolele 4 și 5 (modificate)
Articolul 4 alineatul (1)	Articolul 4 alineatul (1) (modificat), articolul 6 alineatul (2) (modificat) și articolul 6 alineatul (4) (modificat)
Articolul 4 alineatul (1) litera (b) punctul (iv)	Eliminat
Articolul 4 alineatul (2) litera (a)	Articolul 6 alineatul (2) (modificat)
Articolul 4 alineatul (2) litera (b)	Articolul 5 alineatul (3) (modificat) și articolul 6 alineatele (1) și (3) (modificate)

³³

Această listă este utilizată în scopuri pur informative. Atunci când se menționează că un articol din lista prezentei directive corespunde unui articol din Directiva 90/314/CEE, acest lucru înseamnă că cel puțin anumite elemente dintr-o dispoziție din Directiva 90/314/CEE se regăsesc în prezenta directivă, fără să însemne că formularea dispozițiilor respective este aceeași.

Articolul 4 alineatul (2) litera (c)	Eliminat
Articolul 4 alineatul (3)	Articolul 7 (modificat)
Articolul 4 alineatul (4)	Articolul 8 (modificat)
Articolul 4 alineatul (5)	Articolul 9 alineatul (2) (modificat)
Articolul 4 alineatul (6)	Articolul 9 alineatele (3) și (4) (modificate) și articolul 10 alineatele (3) și (4) (modificate)
Articolul 4 alineatul (7)	Articolul 11 alineatele (3), (4) și (7) (modificate)
Articolul 5 alineatul (1)	Articolul 11 alineatul (1) (modificat)
Articolul 5 alineatul (2)	Articolul 12 alineatele (2), (3) și (4) (modificate) și articolul 14 (modificat)
Articolul 5 alineatul (3)	Articolul 21 alineatul (3) (modificat)
Articolul 5 alineatul (4)	Articolul 6 alineatul (2) litera (c) (modificat) și Articolul 12 alineatul (3) litera (b) (modificat)
Articolul 6	Articolul 11 alineatul (2) (modificat)
Articolul 7	Articolul 15 (modificat) și articolul 16 (modificat)
Articolul 8	Eliminat
Articolul 9 alineatul (1)	Articolul 27 alineatele (1), (2) și (3) (modificate)
Articolul 9 alineatul (2)	Articolul 27 alineatul (4) (modificat)
Articolul 10	Articolul 29

FIȘĂ FINANCIARĂ LEGISLATIVĂ

1. CADRUL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

- 1.1 Denumirea propunerii/inițiativei
- 1.2 Domeniul (domeniile) de politică în cauză în structura ABM/ABB
- 1.3 Tipul propunerii/inițiativei
- 1.4 Obiective
- 1.5 Motivul (motivele) propunerii/inițiativei
- 1.6 Durata acțiunii și impactul financiar al acesteia
- 1.7 Tipul (tipurile) de gestionare preconizat(e)

2. MĂSURI DE GESTIONARE

- 2.1. Dispoziții în materie de monitorizare și raportare
- 2.2. Sistemul de gestiune și control
- 2.3. Măsuri de prevenire a fraudelor și a neregulilor

3. IMPACTUL FINANCIAR ESTIMAT AL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

- 3.1. Rubrica (rubricile) din cadrul financiar multianual și linia (liniile) bugetară (bugetare) de cheltuieli afectată (afectate)
- 3.2. Impactul estimat asupra cheltuielilor
 - 3.2.1. *Sinteza impactului estimat asupra cheltuielilor*
 - 3.2.2. *Impactul estimat asupra creditelor operaționale*
 - 3.2.3. *Impactul estimat asupra creditelor cu caracter administrativ*
 - 3.2.4. *Compatibilitatea cu cadrul financiar multianual actual*
 - 3.2.5. *Participarea terților la finanțare*
- 3.3. Impactul estimat asupra veniturilor

FIȘĂ FINANCIARĂ LEGISLATIVĂ

1. CADRUL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

1.1. Denumirea propunerii/inițiativei

Propunere de revizuire a Directivei privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite 90/314/CEE

1.2. Domeniul (domeniile) de politică în cauză în structura ABM/ABB³⁴

Titlul 33 - Justiție

1.3. Tipul propunerii/inițiativei

X Propunere/inițiativă care se referă la o acțiune nouă

☐ Propunere/inițiativă care se referă la o acțiune nouă ca urmare a unui proiect-pilot/a unei acțiuni pregătitoare³⁵

☐ Propunere/inițiativă care se referă la prelungirea unei acțiuni existente

☐ Propunere/inițiativă care se referă la o acțiune reorientată spre o acțiune nouă

1.4. Obiective

1.4.1. Obiectiv(e) strategic(e) multianual(e) al(e) Comisiei vizat(e) de propunere/inițiativă

Să permită cetățenilor, în calitate de consumatori și de întreprinzători pe piața internă, să își exercite drepturile care decurg din dreptul Uniunii și să asigure, astfel, utilizarea spațiului judiciar european. 1.4.2. Obiectiv(e) specific(e) și activitatea (activitățile) ABM/ABB în cauză

Obiectivul specific nr.

Simplificarea comerțului transfrontalier pe piața internă și sporirea încrederii consumatorilor

Activitatea (activitățile) ABM/ABB în cauză

33.02

³⁴ ABM (Activity Based Management): gestionarea pe activități – ABB (Activity Based Budgeting): întocmirea bugetului pe activități.

³⁵ Astfel cum sunt menționate la articolul 49 alineatul (6) litera (a) sau (b) din Regulamentul financiar.

1.4.3. Rezultatul (rezultatele) și impactul preconizate

A se preciza efectele pe care propunerea/inițiativa ar trebui să le aibă asupra beneficiarilor vizati/grupurilor vizate.

- Asigurarea unor condiții de concurență mai echitabile și a unui mediu mai concurențial pentru întreprinderile care desfășoară activități pe piața serviciilor de călătorie.
- Creșterea ofertei transfrontaliere de pachete de servicii de călătorie prin reducerea costurilor și a obstacolelor din calea comerțului transfrontalier pe piața pachetelor de servicii de călătorie.
- Reducerea prejudiciilor aduse consumatorilor și sporirea transparenței pentru călătorii care achiziționează combinații de servicii de călătorie.

1.4.4. Indicatori de rezultate și de impact

A se preciza indicatorii care permit monitorizarea punerii în aplicare a propunerii/inițiativei.

- Dezvoltarea comerțului transfrontalier pe piața pachetelor de servicii de călătorie.
- Uniformizarea costurilor de conformare pentru întreprinderile care desfășoară activități pe piața pachetelor de servicii de călătorie.
- Creșterea numărului de consumatori protejați atunci când pleacă în vacanță.
- Scăderea numărului de consumatori care se confruntă cu probleme în cadrul diferitelor tipuri de formule de călătorie.

1.5. Motivul (motivele) propunerii/inițiativei

1.5.1. Cerințe de îndeplinit pe termen scurt sau lung

- Să clarifice și să modernizeze domeniul de aplicare al protecției călătorilor atunci când aceștia achiziționează combinații de servicii de călătorie pentru aceeași deplasare sau vacanță, în special prin introducerea în domeniul de aplicare al directivei revizuite a pachetelor de servicii achiziționate online și a formulelor de călătorie asistate, clarificând totodată, în mod specific, domeniul de protecție în cazul rezervărilor prin agenții de turism tradiționale. Acest lucru va conduce la sporirea transparenței pentru toți actorii de pe piață.
- Să asigure călătorilor o mai bună informare în legătură cu produsele de călătorie pe care le cumpără, precum și accesul la măsuri reparatorii mai bine definite atunci când apare o problemă, reducând astfel substanțial prejudiciile aduse acestora.
- Să reducă la minimum obstacolele din calea comerțului transfrontalier și să reducă costurile de conformare pentru comercianții care doresc să efectueze vânzări transfrontaliere de pachete de servicii.

1.5.2. Valoarea adăugată a implicării UE

- Propunerea va elimina fragmentarea pieței interne care creează obstacole în calea comerțului transfrontalier și denaturează concurența și va consolida protecția consumatorilor, ținând seama de noile evoluții ale pieței.
- Acest obiectiv nu poate fi pe deplin realizat de către statele membre, având în vedere diferențele dintre legislațiile naționale care stau la baza obstacolele de pe piața internă și a denaturării concurenței. Dacă statele membre ar aborda noile evoluții ale pieței, precum și diferențele de reglementare și incoerențele din dreptul UE într-un mod necoordonat, acest lucru ar accentua și mai mult fragmentarea pieței interne și ar exacerba problema.

1.5.3. Învățămintele desprinse din experiențele anterioare similare

- Adoptarea Directivei privind pachetele de servicii pentru călătorii din 1990 a reprezentat o contribuție semnificativă la dezvoltarea pieței unice, sporind concurența și îmbunătățind calitatea generală a ofertelor. Directiva modernizată ar trebui să producă rezultate pozitive asemănătoare pentru consumatori și întreprinderi.
- Directiva privind drepturile consumatorilor are obiective asemănătoare actualei versiuni revizuite, respectiv reducerea obstacolelor din calea comerțului transfrontalier și asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor. Cu toate acestea, având în vedere că directiva se va aplica în toate statele membre numai de la 13 iunie 2014, învățămintele desprinse sunt limitate.

1.5.4. Coerența și posibila sinergie cu alte instrumente relevante

- Prezenta propunere corespunde obiectivului de a atinge un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, deoarece conține dispoziții obligatorii de protecție a călătorilor, de la care statele membre sau comercianții nu pot să deroge în detrimentul consumatorului.
- Propunerea este complementară legislației UE existente, în special Directivei privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (1993/13/CEE), Directivei privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor (2005/29/CE), regulamentelor în domeniul drepturilor pasagerilor [Regulamentele (CE) nr. 261/2004, (CE) nr. 1371/2007, (CE) nr. 1177/2010 și (CE) nr. 181/2011], precum și Directivelor 2000/31/CE privind comerțul electronic și 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne.
- De asemenea, propunerea este complementară Regulamentului (CE) nr. 593/2008 (Roma I) privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale și Regulamentului (CE) nr. 44/2001 (Bruxelles I) privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. În special, propunerea nu modifică trimiterile actelor respective la pachetele de servicii de călătorie, după cum s-a statuat în cauzele conexe C-585/08 și C/144/09 („Pammer” și „Alpenhof”) ale CJUE.

1.6. Durata acțiunii și impactul financiar al acesteia

☐ Propunere/inițiativă **pe durată determinată**

- ☐ Propunere/inițiativă în vigoare de la [ZZ/LL] AAAA până la [ZZ/LL] AAAA
- ☐ Impact financiar din AAAA până în AAAA

X Propunere/inițiativă pe durată nedeterminată

- punere în aplicare cu o perioadă de creștere în intensitate de la anul n la n+3,
- urmată de o perioadă de funcționare în regim de croazieră.

1.7. Modul (modurile) de gestionare preconizat(e)³⁶

x **Gestiune centralizată directă** de către Comisie

☐ **Gestiune centralizată indirectă**, cu delegarea sarcinilor de execuție :

- ☐ agențiilor executive
- ☐ organismelor instituite de Comunități³⁷
- ☐ organismelor publice naționale/organismelor cu misiune de serviciu public
- ☐ persoanelor cărora li se încredințează executarea unor acțiuni specifice în temeiul titlului V din Tratatul privind Uniunea Europeană, identificate în actul de bază relevant în sensul articolului 49 din Regulamentul financiar

☐ **Gestiune partajată** cu state membre

☐ **Gestiune descentralizată** împreună cu țări terțe

☐ **Gestiune în comun** cu organizații internaționale (*a se preciza*)

Dacă se indică mai multe tipuri de gestiune, se furnizează detalii suplimentare în secțiunea „Observații”.

Observații

Nu se preconizează că punerea în aplicare va necesita fonduri semnificative.

³⁶ Explicațiile privind modurile de gestionare, precum și trimerile la Regulamentul financiar sunt disponibile pe site-ul BudgWeb: [HTTP://WWW.CC.CEC/BUDG/MAN/BUDGMANAG/BUDGMANAG_EN.HTML](http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html)

³⁷ Astfel cum sunt menționate la articolul 185 din Regulamentul financiar.

2. MĂSURI DE GESTIONARE

2.1. Dispoziții în materie de monitorizare și raportare

A se preciza frecvența și condițiile aferente acestor dispoziții.

- După 5 ani de la intrarea în vigoare, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind aplicarea prezentei directive. Dacă este cazul, raportul este însoțit de propuneri legislative pentru a adapta prezenta directivă la evoluțiile din domeniul drepturilor consumatorilor.

2.2. Sistemul de gestiune și control

2.2.1. Riscul (riscurile) identificat(e)

• Transpunerea tardivă directivei de către statele membre.

2.2.2. Metoda (metodele) de control preconizată (preconizate)

• Controlul standard al Comisiei/procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor privitoare la transpunerea și punerea în aplicare a directivelor.

2.2.3. Costurile și beneficiile controalelor și rata probabilă de neconformitate

• Costurile standard legate de verificarea transpunerii și de posibilele proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor.

2.3. Măsuri de prevenire a fraudelor și a neregulilor

A se preciza măsurile de prevenire și de protecție existente sau preconizate.

• nu este cazul

3. IMPACTUL FINANCIAR ESTIMAT AL PROPUNERII/INIȚIATIVEI

3.1. Rubrica (rubricile) din cadrul financiar multianual și linia (liniile) bugetară (bugetare) de cheltuieli afectată (afectate)

- Liniile bugetare existente

În ordinea rubricilor din cadrul financiar multianual și a liniilor bugetare

Rubrica din cadrul financiar multianual	Linia bugetară	Tipul cheltuielilor	Contribuție			
	Numărul de realizări [Descriere]	Dif./ Nedif. (38)	Țări AELS 39	Țări candidate 40	Țări terțe	În sensul articolului 18 alineatul (1) litera (aa) din Regulamentul financiar
	33.02.01 – Drepturi și cetățenie – Asigurarea protecției drepturilor cetățenilor și consolidarea capacităților acestora	Dif.	NU	NU	NU	NU

- Noile linii bugetare a căror creare se solicită

În ordinea rubricilor din cadrul financiar multianual și a liniilor bugetare

Rubrica din cadrul financiar multianual	Linia bugetară	Tipul cheltuielilor	Contribuție			
	Numărul de realizări [Rubrică.....]	Dif./ Nedif.	din partea țărilor AELS	din partea țărilor candidate	Țări terțe	În sensul articolului 18 alineatul (1) litera (aa) din Regulamentul financiar
	[XX.YY.YY.YY]		DA/NU	DA/NU	DA/NU	DA/NU

³⁸ Dif. = credite diferențiate / Nedif. = credite nediferențiate

³⁹ AELS: Asociația Europeană a Liberului Schimb.

⁴⁰ Țările candidate și, după caz, țările potențial candidate din Balcanii de Vest.

3.2. Impactul estimat asupra cheltuielilor

Având în vedere costurile administrative foarte limitate, anexa nu se completează. Se ia în calcul 20% ENI pentru un administrator (AD) care supraveghează transpunerea și redactează raportul în anul n+5. Sinteza impactului estimat asupra cheltuielilor

milioane EUR (cu 3 zecimale)

Rubrica din cadrul financiar multianual:	Numărul de realizări 3	Justiție, securitate și cetățeni.....
---	---------------------------------	---------------------------------------

DG: JUST			Anul ⁴¹ 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	TOTAL
• Credite operaționale										
Numărul liniei bugetare 33 02 01	Angajamente		0	0	0	0	0,200		0	0,200
	Plăți		0	0	0	0	0,200		0	0,200
TOTAL credite pentru DG JUST	Angajamente						0,200			0,200
	Plăți						0,200			0,200

În conformitate cu articolul 24 al propunerii, în anul n+5 va avea loc o revizuire. Este probabil ca o astfel de revizuire să fie însoțită de asistență externă sau de un studiu extern.

⁴¹ Anul N este anul în care începe punerea în aplicare a propunerii/inițiativei.

Rubrica din cadrul financiar multianual	5	„Cheltuieli administrative”
--	----------	-----------------------------

milioane EUR (cu 3 zecimale)

		Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	TOTAL
DG: JUST									
• Resurse umane		0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
• Alte cheltuieli administrative									
TOTAL DG JUST	Credite	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

TOTAL credite pentru RUBRICA 5 din cadrul financiar multianual	(Total angajamente Total plăți) =	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
---	--------------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

milioane EUR (cu 3 zecimale)

		Anul N ⁴²	Anul N+1	Anul N+2	Anul N+3	A se menționa numărul de ani necesar pentru a reflecta durata impactului (cf. punctul 1.6)			TOTAL
TOTAL credite în cadrul RUBRICILOR 1 - 5 din cadrul financiar multianual	Angajamente	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384
	Plăți	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384

⁴²

Anul N este anul în care începe punerea în aplicare a propunerii/inițiativei.

3.2.1. Impactul estimat asupra creditelor operaționale

- ☐ Propunerea/inițiativa nu implică utilizarea de credite operaționale
- ☒ Propunerea/inițiativa implică utilizarea de credite operaționale, conform explicațiilor de mai jos:

Credite de angajament în milioane EUR (cu 3 zecimale)

Indicați obiectivele și realizările			Anul 2014		Anul 2015		Anul 2016		Anul 2017		Anul 2018		Anul 2019		Anul 2020		TOTAL	
	REALIZĂRI																	
	Tipul realizării 43	Costul mediu al realizării	Numărul de realizări	Costuri	Numărul de realizări	Costuri	Numărul de realizări	Costuri	Numărul de realizări	Costuri	Numărul de realizări	Costuri	Numărul de realizări	Costuri	Numărul de realizări	Costuri	Număr ul total de realizări	Costuri totale
↓																		
OBIECTIVUL SPECIFIC NR. 1 ⁴⁴ Revizuirea transpunerii																		
- Realizare											1	0,200					1	0,200
- Realizare																		
- Realizare																		
Subtotal pentru obiectivul specific nr. 1:																		
OBIECTIVUL SPECIFIC NR. 2...																		
- Realizare																		
Subtotal pentru obiectivul specific nr. 2:																		
COSTURI TOTALE											1	0,200					1	0,200

⁴³ Realizările se referă la produsele și serviciile care vor fi furnizate (de exemplu: numărul de schimburi de studenți finanțate, numărul de km de străzi construite etc.)
⁴⁴ Conform descrierii din secțiunea 1.4.2. „Obiectiv(e) specific(e)...”

3.2.2. Impactul estimat asupra creditelor cu caracter administrativ

3.2.2.1. Sinteză

- ☐ Propunerea/inițiativa nu implică utilizarea de credite administrative
- ☒ Propunerea/inițiativa implică utilizarea de credite administrative, conform explicațiilor de mai jos:

milioane EUR (cu 3 zecimale)

	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	TOTAL
--	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------	--------------

RUBRICA 5 din cadrul financiar multianual								
Resurse umane	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
Alte cheltuieli administrative								
Subtotal RUBRICA 5 din cadrul financiar multianual	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

În afara RUBRICII 5 din cadrul financiar multianual⁴⁵								
Resurse umane								

⁴⁵

Asistență tehnică și/sau administrativă și cheltuieli de sprijin pentru punerea în aplicare a programelor și/sau a acțiunilor UE (fostele linii bugetare „BA”), cercetare indirectă și cercetare directă.

Alte cheltuieli cu caracter administrativ								
Subtotal în afara RUBRICII 5 din cadrul financiar multianual								

TOTAL	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
--------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Necesarul de credite administrative va fi acoperit de creditele deja alocate direcției generale pentru gestionarea acțiunii și/sau care au fost redistribuite în cadrul DG-ului, completate, dacă este necesar, cu resursele suplimentare ce ar putea fi alocate DG-ului care gestionează acțiunea în cadrul procedurii de alocare anuală și ținând seama de constrângerile bugetare.

3.2.2.2. Necesarul de resurse umane estimat

- ☐ Propunerea/inițiativa nu implică utilizarea de resurse umane,
- ☒ Propunerea/inițiativa implică utilizarea de resurse umane, conform explicațiilor de mai jos:

Estimarea trebuie exprimată în valoare întreagă (sau cel mult cu o zecimală)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Posturi din schema de personal (posturi de funcționari și de agenți temporari)							
33 01 01 01 (la sediu și în birourile de reprezentare ale Comisiei)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
XX 01 06 00 01 01 (la sediu și în birourile de reprezentare ale Comisiei)							
XX 01 01 02 (în delegații)							
XX 01 05 01 (cercetare indirectă)							
10 01 05 01 (cercetare directă)							
Personal extern (în echivalent normă întreagă: ENI)							
XX 01 02 01 (AC, INT, END din „pachetul global”)							
XX 01 02 02 (AC, INT, JED, AL și END în delegații)							
XX 01 04 aa	- la sediu						
	- în delegații						
XX 01 05 02 (AC, INT, END în cadrul cercetării indirecte)							
10 01 05 02 (AC, END, INT în cadrul cercetării directe)							
Alte linii bugetare (a se preciza)							
TOTAL	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Necesarul de resurse umane va fi acoperit de efectivele de personal ale DG-ului în cauză alocate deja gestionării acțiunii și/sau redistribuite intern în cadrul DG-ului, completate, după caz, prin resurse suplimentare, care ar putea fi alocate DG-ului care gestionează acțiunea în cadrul procedurii de alocare anuală și ținând cont de constrângerile bugetare.

Descrierea sarcinilor care trebuie efectuate:

Funcționari și agenți temporari	Sarcină de supraveghere standard pentru a verifica dacă statul membru transpune legislația în timp util și în mod corespunzător. În anul n+5, elaborarea unei raport.
Personal extern	nu este cazul

3.2.3. Compatibilitatea cu cadrul financiar multianual actual

- ☒ Propunerea/inițiativa este compatibilă cu cadrul financiar multianual existent.
- ☐ Propunerea/inițiativa necesită o reprogramare a rubricii corespunzătoare din cadrul financiar multianual.

A se explica reprogramarea necesară, precizându-se liniile bugetare în cauză și sumele aferente.

- ☐ Propunerea/inițiativa necesită recurgerea la instrumentul de flexibilitate sau la revizuirea cadrului financiar multianual⁴⁶.

A se explica necesitatea efectuării acestei acțiuni, precizându-se rubricile și liniile bugetare în cauză, precum și sumele aferente.

[...]

3.2.4. Participarea terților la finanțare

- ☒ Propunerea/inițiativa nu prevede cofinanțare din partea terților.
- Propunerea/inițiativa prevede cofinanțare, estimată în cele ce urmează:

credite în milioane EUR (cu 3 zecimale)

	Anul N	Anul N+1	Anul N+2	Anul N+3	A se menționa numărul de ani necesar pentru a reflecta durata impactului (cf. punctul 1.6)			Costuri
A se preciza organismul care asigură cofinanțarea								
TOTAL credite cofinanțate								

⁴⁶ A se vedea punctele 19 și 24 din Acordul interinstituțional.

3.3. Impactul estimat asupra veniturilor

- X Propunerea/inițiativa nu are impact financiar asupra veniturilor.
- ☐ Propunerea/inițiativa are următorul impact financiar:
 - ☐ asupra resurselor proprii
 - ☐ asupra veniturilor diverse

milioane EUR (cu 3 zecimale)

Linia bugetară pentru venituri:	Credite disponibile pentru exercițiul bugetar în curs	Impactul propunerii/inițiativei ⁴⁷						
		Anul N	Anul N+1	Anul N+2	Anul N+3	A se menționa numărul de ani necesar pentru a reflecta durata impactului (cf. punctul 1.6)		
Articolul								

Pentru diversele venituri alocate, a se preciza linia bugetară (liniile bugetare) de cheltuieli afectată (afectate).

[...]

A se preciza metoda de calcul a impactului asupra veniturilor.

[...]

⁴⁷

În ceea ce privește resursele proprii tradiționale (taxe vamale, cotizații pentru zahăr), sumele indicate trebuie să fie sume nete, și anume sume brute după deducerea a 25 % pentru costuri de colectare.